

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 13.09.2016 № 17-4

З В І Т

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки
України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та
студентської молоді**

Київ 2016

З М І С Т

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП.....	4
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ І СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	5
2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ І СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	10
3. АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ЗА КПКВК 2201310, ЇХ СТРУКТУРА, ПОВНОТА І СВОЄЧАСНІСТЬ НАДХОДЖЕНЬ	14
<i>3.1. Обґрунтованість планування видатків</i>	<i>14</i>
<i>3.2. Аналіз надходжень і видатків спеціального фонду.....</i>	<i>19</i>
4. АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМІТЕТОМ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ТА СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ.....	22
<i>4.1. Організація фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів</i>	<i>22</i>
<i>4.2. Ефективність використання бюджетних коштів на проведення спортивних заходів та утримання установ.....</i>	<i>26</i>
5. СТАН ЗБЕРЕЖЕННЯ І УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ	31
<i>5.1. Аналіз виконання повноважень щодо моніторингу спортивних споруд та забезпечення їх збереження.....</i>	<i>31</i>
<i>5.2. Ефективність використання спортивних споруд</i>	<i>34</i>
ВИСНОВКИ.....	39
ПРОПОЗИЦІЇ.....	43
Додаток 1	46
Додаток 2	47

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: статті 4 і 7 Закону України “Про Рахункову палату”, План роботи Рахункової палати на 2016 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ і надання оцінки: результативності, економності використання коштів державного бюджету на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді; законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу; стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

Предмет аудиту:

- кошти загального та спеціального фондів державного бюджету, виділені у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року Міністерству освіти і науки України за бюджетною програмою за КПКВК 2201310 “Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді” (далі – КПКВК 2201310);

- нормативно-правові акти, розпорядчі, планові, бухгалтерські, фінансові документи, статистична і бюджетна звітність та інші документи, які регулюють порядок планування та використання коштів державного бюджету на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді;

- звіти, інформації та інші документи про результати діяльності об’єктів аудиту з вказаного питання; матеріали внутрішнього контролю.

Об’єкти аудиту: Міністерство освіти і науки України (далі – МОН) – головний розпорядник коштів державного бюджету; Комітет з фізичного виховання та спорту МОН; Центральний спортивний комплекс Комітету з фізичного виховання та спорту МОН; Центральна школа вищої спортивної майстерності Комітету з фізичного виховання та спорту МОН – розпорядники коштів нижчого рівня.

Перелік 11 об’єктів аудиту, перевірених територіальними управліннями Рахункової палати наведено в додатку 1.

Критерії, які застосовано під час аудиту:

щодо результативності: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників коштів державного бюджету у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді запланованим результатам;

щодо економності: встановлення стану досягнення розпорядниками бюджетних коштів запланованих результатів у цій сфері за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

щодо законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень: стан дотримання вимог законодавства при прийнятті управлінських рішень з питань, що стосуються аудиту, своєчасність та повнота їх прийняття.

Обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2014–2015 роки і I півріччя 2016 року, статистичні та аналітичні дані в частині показників з проведення всеукраїнських та міжнародних спортивних заходів – у динаміці за ряд років;

кількісні: обсяг бюджетних коштів, виділених МОН на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року (КПКВК 2201310);

географічні: м. Київ, м. Дніпропетровськ, м. Вінниця, м. Чернівці, м. Львів, м. Харків, м. Біла Церква Київської області, м. Миколаїв Львівської області.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових актів, що регулюють повноваження МОН та підпорядкованих установ і закладів у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, планування і використання коштів на вказану мету; перевірка й аналіз планових, бухгалтерських та звітних документів об'єктів аудиту; аналіз статистичних та аналітичних даних; використання матеріалів засобів масової інформації.

Запиту: до Міністерства спорту і молоді України (далі – Мінмолодьспорту) – щодо розроблення проекту Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки і проекту Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року; до Фонду державного майна України – про державне нерухоме майно, яке перебуває на балансі Комітету з фізичного виховання і спорту МОН, Центрального спортивного комплексу Комітету з фізичного виховання і спорту МОН і їх філій; до Київської міської ради – про прийняті рішення щодо надання МОН земельних ділянок (під спортивні споруди) та/або їх вилучення.

Аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених МОН на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді, Рахунковою палатою проведено вперше. Аудит проведено відповідно до затвердженої програми. За його результатами **складено п'ятнадцять актів**, з яких одинадцять – територіальними управліннями Рахункової палати.

ВСТУП

Впровадження ідеології пріоритетності в суспільній свідомості здорового способу життя, занять фізичною культурою як основних засад здоров'я і довголіття – невідкладне завдання державної політики в Україні¹.

На державному рівні відповідальність за формування, утвердження і пропаганду здорового способу життя серед дітей та молоді покладено на МОН і Мінмолодьспорту.

Питання здорового способу життя молоді сьогодні набуває особливого значення, оскільки більшість майбутніх захворювань формується саме в дитячому та молодому віці. Так, за даними Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) (2014 рік²), серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів спостерігаються функціональні відхилення в діяльності різних систем

¹ Інформаційно-аналітичні матеріали з питання парламентських слухань на тему “Шляхи розвитку фізичної культури і спорту в умовах децентралізації влади”, що відбулися 23.03.2016.

² Аналітичні матеріали МОЗ, які готувалися для щорічної доповіді Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні “Національно-патріотичне виховання – державний пріоритет національної безпеки” (за підсумками 2014 року).

організму – у 50 відс., серцево-судинної системи – у 26 відс.; нервово-психічні розлади – у 33 відс.; захворювання органів травлення – у 17 відс.; захворювання ендокринної системи – у 10 відс. школярів.

При цьому, результати досліджень, проведених Інститутом педіатрії, акушерства і гінекології Національної академії медичних наук України щодо умов життя та виховання підлітків у сім'ї, показали, що сьогодні здоровий спосіб життя не є затребуваною нормою серед молоді.

Встановлено, що 99,5 відс. підлітків значний час приділяють роботі на комп'ютері; 82,8 відс. – спілкуванню з друзями; 72,3 відс. – перегляду фільмів; 56,6 відс. – виконанню домашніх завдань; 48,7 відс. – іграм. Значна частина підлітків (23,9 відс.) перебуває на відкритому повітрі менше однієї години на добу. Вкрай низьким (не більше 20 відс.) є відсоток підлітків, які виконують ранкову гімнастику. Як наслідок, лише **1 відс. учнів загальноосвітніх шкіл мають високий рівень фізичного здоров'я**; 7 відс. – вищий за середній; 23 відс. – середній, а близько **70 відс. – нижчий за середній і низький рівень**.

Отже, популяризація здорового способу життя і спорту – це питання, яке потребує вирішення на рівні держави. Найбільш ефективні форми його реалізації – масові інформаційно-профілактичні заходи: акції, форуми, фестивалі, заходи спортивного спрямування тощо.

Виконання завдань з організації фізкультурно-оздоровчої роботи в навчальних закладах та оздоровлення учнівської і студентської молоді МОН поклато на Комітет з фізичного виховання та спорту МОН України (далі – Комітет). З метою організації цієї роботи у кожній області Комітетом створено відділення (філії). На балансі окремих філій є необхідні для проведення змагань і тренувань спортивні споруди (басейни, спорткомплекси, водні бази, велосипедні бази тощо).

У 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року з державного бюджету на вказану мету МОН спрямувало Комітету 125,6 млн гривень. Під час аудиту досліджено ефективність використання цих коштів і виявлено низку проблем у цій сфері.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ І СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Законодавство України про фізичну культуру і спорт базується на Конституції України, Законі України від 24.12.1993 № 3808 “Про фізичну культуру і спорт” (далі – Закон 3808), відповідних міжнародних договорах України та інших нормативно-правових актах, які регулюють правовідносини у цій сфері.

Відповідно до частини 5 статті 49 Конституції України, держава дбає про розвиток фізичної культури.

Законом 3808 визначено, що державне управління фізичною культурою і спортом здійснюється, зокрема, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту (Міністерством молоді і спорту України, далі – Мінмолодьспорт). Забезпечення організації роботи з фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої і спортивної

роботи в навчальних закладах усіх типів і рівнів акредитації, здійснення науково-методичного забезпечення цієї роботи в ході навчального процесу і в позанавчальний час Законом України від 23.05.1991 № 060 “Про освіту” покладено на МОН.

Державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується, зокрема, на засадах визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави.

Аудитом встановлено, що до 2012 року діяли державні програми розвитку фізичної культури і спорту³. Після 2012 року, незважаючи на розроблення Мінмолодьспортом проекту Загальнодержавної соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2013-2017 роки, Верховною Радою України вона не була затверджена⁴. Отже, з 2012 року питання розвитку фізичного виховання і спорту не були віднесені до пріоритетних напрямів державної політики.

Довідково. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1320–р затверджено Концепцію Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року; Указом Президента України від 09.12.2015 № 42 схвалено Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року “Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація”. Також 23.03.2016 відбулися парламентські слухання на тему “Шляхи розвитку фізичної культури і спорту в умовах децентралізації влади”, на яких одним із важливих питань визначено модернізацію в навчальних закладах системи фізичного виховання.

Пунктом 12 частини 1 статті 87 Бюджетного кодексу України (у редакції, що діє з 01.01.2015) встановлено, що до видатків, які здійснюються з Державного бюджету України, належать видатки на фізичну культуру і спорт. Зокрема, видатки на державні програми з розвитку фізичної культури і спорту: забезпечення діяльності національних збірних команд, проведення спортивних заходів державного і міжнародного рівня, підготовка і участь національних збірних команд у міжнародних змаганнях з олімпійських та неолімпійських видів спорту, у тому числі в Олімпійських іграх, Європейських іграх, Юнацьких Олімпійських іграх, Всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту; забезпечення діяльності закладів фізичної культури і спорту всеукраїнського рівня; фінансова підтримка баз олімпійської підготовки та всеукраїнських громадських організацій фізкультурно-спортивного спрямування згідно з переліками, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 596 (набрала чинності з 01.09.2015) затверджено, зокрема, перелік закладів фізичної культури і спорту всеукраїнського рівня, які фінансуються з державного

³ Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні, затверджена Указом Президента України від 22.06.1994 № 334/94; Цільова комплексна програма “Фізичне виховання – здоров’я нації”, затверджена Указом Президента України від 01.09.1998 № 963/98, Державна програма розвитку фізичної культури і спорту на 2007–2011 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2006 № 1594.

⁴ За інформацією Мінмолодьспорту (лист від 28.04.2016 № 3977/5.1), проект Закону України “Про Загальнодержавну соціальну програму розвитку фізичної культури і спорту на 2013–2017 роки” (zareєстрований 21.03.2013 за № 2629) Верховною Радою України не прийнято.

бюджету. До цього переліку включено Комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки, його обласні та Київське міське відділення (філії); Центральний спортивний комплекс Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки та його філії (Миколаївський палац спорту в м. Миколаїв; Харківський палац спорту “Зміна” в м. Харків; Харківський палац спорту “Гарт” в м. Харків; Миколаївський спортивно-оздоровчий комплекс “Ювілейний” в м. Миколаїв Львівської області; Центральна дитячо-юнацька навчально-спортивна база “Трудові резерви” в м. Біла Церква Київської області); Центральну школу вищої спортивної майстерності Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки, м. Київ.

Отже, з **01.09.2015 здійснення МОН видатків з державного бюджету у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді повністю нормативно врегульоване.**

Слід зазначити, що до 01.01.2015 це питання не було врегульованим. Так, пунктом 12 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу України (в редакції, що діяла до 01.01.2015) до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України на фізичну культуру і спорт, були віднесені видатки, зокрема, на утримання центральних спортивних шкіл вищої спортивної майстерності згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

До переліку центральних спортивних шкіл вищої спортивної майстерності, видатки на утримання яких здійснюються з державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.04.2002 № 527⁵ (далі – Перелік 527), було включено лише Центральну школу вищої спортивної майстерності Комітету з фізичного виховання та спорту МОН (далі – ЦШВСМ).

Довідково. До 07.11.2014 до Переліку 527 були включені Центральна спеціалізована дитячо-юнацька школа олімпійського резерву з легкої атлетики Комітету з фізичного виховання та спорту МОН, м. Київ, і Центральна спеціалізована дитячо-юнацька школа олімпійського резерву з видів єдиноборств Комітету з фізичного виховання та спорту МОН, м. Київ.

У порушення пункту 3 розділу II прикінцевих положень Закону України від 28.12.2014 № 79 “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” Перелік 527 визнано таким, що втратив чинність, лише постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 596, що набрала чинності з 01.09.2015.

Отже, **протягом 2014 року і 8 місяців 2015 року не були визначені правові підстави здійснення МОН видатків з державного бюджету Комітету і ЦСК з їх філіями, а до 07.11.2014 – ЦШВСМ.**

Механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою “Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді” визначений Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2013 № 866 (далі – Порядок 866).

⁵ У редакції, що діє з 07.11.2014.

Проте визначені в цьому Порядку назви установ, на забезпечення діяльності яких спрямовуються бюджетні кошти, не відповідають назвам цих установ згідно з їх установчими документами⁶. Отже, **МОН не вжило заходів щодо своєчасного внесення відповідних змін до Порядку 866.**

Згідно зі статтею 1 Закону 3808 спортивне змагання – захід, що проводиться організатором спортивних заходів з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних заходів положення (регламенту) про ці змагання, що відповідає визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, вимогам.

Довідково. Вимоги до змісту положення (регламенту) про офіційні фізкультурно-оздоровчі заходи або спортивні змагання (далі – Положення (регламент) затверджені наказом Мінсім'ямолодьспорту від 06.08.2010 № 2659.

Положення (регламент) розробляється на підставі правил спортивних змагань з видів спорту, затверджених в установленому порядку, на календарний рік або, у разі потреби, на кожний окремий захід та затверджується організатором заходу не пізніше ніж за два місяці до початку його проведення.

Правила спортивних змагань визначають вимоги до учасників змагань, спортивних споруд, спеціального обладнання та інвентарю, умови та порядок визначення результатів і переможців змагань.

Аудит засвідчив, що правила спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні, розробляються (перекладаються) федераціями з видів спорту і розміщуються на їх сайтах. При цьому **в порушення вимог статті 40 Закону 3808 більшість правил Мінмолодьспортом не затверджена.**

Довідково. На сайті Мінмолодьспорту розміщено затверджені його наказами правила з таких видів спорту, як кунгфу, веслування на байдарках і каное, Шотокан карате, вертолітний спорт, парашутний спорт, фрі-файт, веслування академічне, гирьовий спорт, кікбоксинг ВТКА, косікі карате, змішане єдиноборство (ММА), тайландський бокс Муей Тай.

Отже, у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року **Положення** (регламенти) на спортивні заходи з таких популярних видів спорту, як легка атлетика, футбол, волейбол, баскетбол, гандбол, **Комітетом розроблялися за відсутності затверджених Мінмолодьспортом відповідних правил.**

Статтею 6 Закону України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об’єктами державної власності” (далі – Закон 185) визначено, зокрема, що уповноважений орган управління (МОН), відповідно до покладених на нього завдань, приймає рішення про створення, реорганізацію і ліквідацію підприємств, установ та організацій, заснованих на державній власності; веде

⁶ Зокрема, усі відділення Комітету з філіями, Центральну спеціалізовану дитячо-юнацьку школу олімпійського резерву з видів єдиноборств Комітету ліквідовано згідно з наказом Комітету від 14.10.2013 № 271 “Про припинення юридичної особи – ЦСДЮШОРВС”; Центральний спортивний комплекс має назву “Центральний спортивний комплекс Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України”, палац спорту “Зміна” Комітету – “Філія Харківський Палац спорту “Зміна” Центрального спортивного комплексу Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України” та інші.

облік об'єктів державної власності, що перебувають у його управлінні, забезпечує контроль за ефективним використанням та збереженням об'єктів державної власності.

Також цим законом передбачені такі повноваження, як проведення інвентаризації майна державних установ, оформлення прав на земельні ділянки⁷ (у разі відсутності необхідних документів); погодження передачі об'єктів державної власності до сфери управління інших органів, уповноважених управляти об'єктами державної власності; надання розпоряднику Єдиного реєстру об'єктів державної власності (Фонду державного майна України) відомостей про об'єкти державної власності для формування і ведення зазначеного реєстру тощо.

Отже, законодавчими актами за МОН закріплено не тільки право створювати установи і організації, засновані на державній власності, а й обов'язки щодо забезпечення контролю за ефективним використанням і збереженням державного майна.

Згідно зі статтею 48 Закону 3808, матеріально-технічне забезпечення сфери фізичної культури і спорту здійснюється шляхом, зокрема, використання спортивних споруд. Статтею 1 Закону 3808 визначено, що спортивна споруда – нерухоме майно, призначене для занять фізичною культурою і спортом.

Наказом Мінсім'ямолодьспорту від 22.04.2009 № 1319 (далі – наказ 1319) затверджене Положення про Єдиний електронний всеукраїнський реєстр спортивних споруд⁸.

Довідково. Згідно з пунктом 2 наказу 1319, Республіканський комітет АР Крим по фізичній культурі та спорту, структурні підрозділи з фізичної культури і спорту обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у строк до 01.01.2010 повинні були надати управлінню справами Мінсім'ямолодьспорту відомості про спортивні споруди регіону незалежно від їх підпорядкування для включення до реєстру. Для включення спортивної споруди до реєстру подається, зокрема, завірена копія паспорта спортивної споруди.

Статтею 48 Закону 3808 передбачено, що заклади фізичної культури і спорту, які мають у власності або в користуванні спортивні споруди, повинні мати, зокрема, сертифікат відповідності спортивної споруди, виданий відповідно до закону в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України; журнал обліку використання спортивної споруди, порядок ведення якого визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту.

Проте на сьогодні порядок видачі сертифіката відповідності спортивної споруди не затверджений.

Наказом Мінсім'ямолодьспорту від 29.09.2010 № 3394 затверджено форму журналу обліку використання спортивної споруди, але **порядок ведення такого журналу не визначений.**

⁷ Установи, що належать до державної власності, набувають право постійного користування земельною ділянкою із земель державної власності (пункт 2 статті 92 Земельного кодексу України).

⁸ Реєстр розміщений на сайті Мінмолодьспорту (<http://www.sportsporudy.gov.ua>).

Отже, незважаючи на нормативне врегулювання питань здійснення видатків з державного бюджету у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, **окремі питання матеріально-технічного забезпечення сфери фізичного виховання і спорту та забезпечення проведення спортивних змагань на сьогодні не врегульовані. Норми Закону 3808, зокрема частини 2 статті 40 і частини 10 статті 48, фактично не виконуються.**

2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ І СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Згідно з Положенням про Міністерство освіти і науки України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630 (далі – Положення 630), МОН бере участь у реалізації державної політики з фізичного виховання і спорту в навчальних закладах всіх типів і рівнів акредитації; забезпечує організацію навчально-виховного процесу і проведення серед учнівської і студентської молоді спортивних заходів, пов'язаних з підготовкою спортивного резерву для національних збірних команд⁹.

З метою належної організації роботи з фізичного виховання та спорту в навчальних закладах усіх типів і рівнів акредитації Кабінетом Міністрів України видано розпорядження від 16.05.2001 № 203–р. Зокрема, Урядом прийнято пропозицію МОН про утворення державної бюджетної установи з фізичного виховання та спорту з філіями в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі на базі Центрального спортивного клубу “Гарт” та його структурних підрозділів в регіонах, що ліквідуються.

Положення про Комітет затверджене наказом МОН України від 20.06.2013 № 808 (далі – Положення 808). У Положенні 808 МОН визначило, що основним завданням Комітету є участь у реалізації державної політики з фізичного виховання і спорту в навчальних закладах. Фактично, **свої повноваження МОН переклало на Комітет.**

Також на Комітет покладено завдання з організації фізкультурно-оздоровчої роботи в навчальних закладах та оздоровлення учнівської і студентської молоді; розроблення та подання в установленому порядку на затвердження МОН календарного плану спортивно-масових заходів Комітету; розроблення проектів положень про змагання; моніторингу використання спортивних споруд навчальних закладів тощо.

З метою забезпечення виконання завдань, покладених на МОН, щороку наказами Міністерства затверджуються плани його роботи. Виконавцем усіх

⁹ Указом Президента України від 25.04.2013 № 240 затверджено Положення про Міністерство освіти і науки України. Водночас з 02.03.2014 статтею 3 Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” визначено, що положення про міністерства, інші центральні органи виконавчої влади затверджує Кабінет Міністрів України. Тобто з 02.03.2014 Положення про Міністерство освіти і науки України, затверджене Указом Президента України від 25.04.2013 № 240/2013, є таким, що не підлягає застосуванню.

заходів і завдань, які стосуються фізичного виховання і спорту, МОН визначило Комітет.

При цьому в положеннях про департаменти МОН відсутні повноваження щодо координації роботи Комітету. Завдання реалізації державної політики з фізичного виховання і спорту в навчальних закладах на структурні підрозділи МОН не покладені.

У Положенні 808 передбачено, що Комітет утворює, реорганізовує та ліквідує філії в установленому законодавством порядку.

Довідково. У Положенні про Комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України, затвердженому наказом МОН від 02.07.2001 № 491 (втратив чинність згідно з наказом МОНмолодьспорту від 03.08.2012 № 891), було передбачено, що Комітет за погодженням з МОН може утворювати територіальні структурні підрозділи Комітету. До сфери управління Комітету належать його філії: Кримське республіканське, обласні, Київське та Севастопольське міські управління (відділи) з фізичного виховання та спорту, державне підприємство Центральний спортивно-господарчий комбінат, Центральна спортивна дитячо-юнацька школа олімпійського резерву з легкої атлетики та Центральна спортивна дитячо-юнацька школа олімпійського резерву з видів єдиноборств.

Після 20.06.2013 територіальні структурні підрозділи Комітету реорганізовані у відділення (філії) без права юридичної особи. У складі відділень (філій) є спортивні споруди, зокрема, стадіони, спорткомплекси, спортмайданчики, водні станції, лижні бази тощо. Типові штати спортивних споруд на сьогодні відсутні. Отже, Комітет самостійно визначає штатну чисельність працівників спортивних споруд.

Довідково. За інформацією Мінмолодьспорту від 04.08.2016 № 6944/6.4, з метою врегулювання діяльності спортивних споруд міністерством підготовлено проект наказу “Про затвердження типових штатних нормативів та Типових штатів спортивних споруд, окремо розташованих залів, стадіонів, критих спортивних манежів, басейнів”, який розміщений на сайті Міністерства і ним не затверджений.

Аудитом встановлено, що у Положенні про Комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України, затвердженому наказом МОН від 02.07.2001 № 491, до сфери управління Комітету відносилися не тільки територіальні структурні підрозділи, а й Центральний спортивно-господарчий комбінат та дві центральні СДЮШОР з легкої атлетики і видів єдиноборств.

Довідково. Центральний спортивно-господарчий комбінат (нині ЦСК¹⁰) був утворений на підставі наказу МОН від 18.09.1998 № 339 “Про ліквідацію водно-моторної бази і спортивного комплексу “Олімпієць” Київського МСК “Гарт” та створення Центрального спортивно-господарчого комбінату ЦСК “Гарт”.

Із січня 2013 року до складу ЦСК на правах філій передано 5 установ (3 палаци спорту, дитячо-юнацьку спортивну базу і спортивно-оздоровчий комплекс¹¹).

¹⁰ Центральний спортивно-господарчий комбінат перейменованій у Центральний спортивний комплекс Комітету з фізичного виховання і спорту МОН України згідно з наказом Комітету від 23.09.2013 № 263.

¹¹ Центральна дитячо-юнацька навчально-спортивна база “Трудові резерви” в м. Біла Церква Київської області; філія “Харківський палац спорту “Зміна” в м. Харків”; філія “Харківський палац спорту “Гарт” в м. Харків”; “Миколаївський спортивно-оздоровчий комплекс “Ювілейний” в м. Миколаїв Львівської області”; філія “Миколаївський палац спорту в м. Миколаїв”.

Згідно з наказом Комітету від 14.10.2013 № 271, за погодженням з МОН діяльність Центральної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву з видів єдиноборств припинено як юридичної особи. А відповідно до наказу Комітету від 01.02.2013 № 23, на базі Центральної спеціалізованої дитячо-юнацької школи з легкої атлетики утворено самостійну юридичну особу (бюджетну установу), яка підпорядковується Комітету, – Центральну школу вищої спортивної майстерності Комітету.

Таким чином, **Комітет перевищив свої повноваження і всупереч пункту 2 Положення про школу вищої спортивної майстерності, затвердженого наказом Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту від 10.10.2002 № 2227¹², і власному положенню утворив ЦШВСМ, а отже, створив передумови для її діяльності поза правовим полем.**

Згідно зі статутом, ЦСК належить до сфери управління МОН, керівництво яким здійснює Комітет. Статутом ЦШВСМ передбачено її підпорядкування Комітету. Проте у **Положенні 808** (чинне з 06.08.2013) **такі норми відсутні.**

У 2013 році **відділом внутрішнього аудиту МОН** проводився фінансовий аудит і аудит відповідності Комітету за період 01.10.2011 по 31.12.2012. МОН рекомендувало привести у відповідність із вимогами законодавства України структуру Комітету та установчі документи його структурних підрозділів. Проте Комітетом до цього часу не вжито заходів щодо усунення встановлених недоліків.

Отже, **МОН, перекинувши на Комітет свої прямі функціональні обов'язки** у сфері фізичного виховання і спорту учнівської і студентської молоді, **не забезпечило контролю за його діяльністю. Через відсутність контролю з боку МОН за діяльністю створеного ним Комітету він приймав управлінські рішення з порушенням вимог чинного законодавства. Фактично створено систему колективної безвідповідальності у цій сфері.**

Комітет у Положенні не передбачив обов'язків щодо контролю за діяльністю незаконно створеного закладу – ЦШВСМ та інших підпорядкованих установ – ЦСК і його філій. Як наслідок, питання організації фізичного виховання і спорту в навчальних закладах, забезпечення підготовки спортсменів резервного спорту і спорту вищих досягнень у сфері освіти та належного утримання матеріально-технічної бази спортивних об'єктів і споруд, що перебувають на балансі Комітету, ЦСК та ЦШВСМ, залишилися не тільки поза контролем МОН, а й Комітету.

Відповідно до розподілу функціональних обов'язків між Міністром освіти і науки та його заступниками, перший заступник Міністра (до 05.03.2014 Суліма Є.М., з 19.03.2014 по 23.08.2016 Совсун І.Р.) спрямовує, координує та контролює діяльність Комітету з питань фізичної культури і спорту Міністерства у межах своїх повноважень.

У межах своїх повноважень заступник Міністра освіти і науки (до 05.03.2014 Жебровський Б.М., з 19.03.2014 по 12.10.2016 Полянський П.Б., з 02.11.2015 по теперішній час Хобзей П.К.) забезпечує комплектацію збірних команд учнів з видів

¹² Втратило чинність згідно з наказом Мінмолодьспорту від 17.07.2015 № 2581.

спорту для забезпечення їх участі у міжнародних і всеукраїнських змаганнях, організацію і проведення міжнародних і всеукраїнських змагань серед учнівської молоді. Заступник Міністра освіти і науки (з 04.07.2014 по 15.05.2016 Гевко А.Є.) вносить пропозиції щодо структури Комітету з питань фізичної культури і спорту Міністерства та призначень.

Отже, **персональну відповідальність за сферу фізичного виховання і спорту в МОН фактично розпорошено між різними заступниками міністра. При цьому на жодного із заступників міністра не покладено контролю за діяльністю ЦШВСМ, ЦСК і його філій. Це не сприяє належній організації діяльності відповідальних за цю сферу закладів і установ, що перебувають у підпорядкуванні МОН, та контролю за їх діяльністю.**

Згідно із статтею 6 Закону 185, до повноважень уповноваженого органу управління (МОН) віднесено здійснення обліку об'єктів державної власності, що перебувають у його управлінні, та контроль за їх ефективним використанням. Проте **МОН фактично самоусунулося від контролю за ефективним використанням та збереженням об'єктів державної власності, зокрема, переданих на праві оперативного управління Комітету і ЦСК.**

Незважаючи на те, що Комітетом, ЦСК і їхніми філіями до АС “Юридичні особи” подаються дані про державне майно, що перебуває на балансі, **Міністерство інформацію про кількість і вартість цього майна, кількість та площі земельних ділянок не узагальнює.**

Довідково. Протягом 2014–2015 років і I півріччя 2016 року видатки з державного бюджету за бюджетною програмою 2201310 здійснювалися МОН на утримання загалом 33 установ, у т. ч. Комітету і 25 його філій (без урахування Луганської і Донецької філій), ЦШВСМ, ЦСК і п'яти його філій.

З метою розгляду найважливіших питань у сфері розвитку фізичної культури і спорту серед учнівської та студентської молоді в Комітеті створено колегію (наказ Комітету від 18.11.2013 № 295).

Проте у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року колегією Комітету лише один раз розглядалися актуальні питання у сфері розвитку фізичної культури і спорту серед учнівської та студентської молоді. Водночас планувалося розглянути стан розвитку фізичного виховання у вищих і професійно-технічних навчальних закладах; виконання Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів Комітету; ефективність використання спортивних споруд навчальних закладів; шляхи зміцнення і розвитку матеріально-технічної бази з фізичного виховання і спорту в навчальних закладах. Але **нічого із перерахованого розглянуто не було.**

Довідково. 23.09.2015 на засіданні виїзної колегії Комітету розглядалося питання розвитку фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах. Інші заплановані засідання колегії не відбулися.

Отже, **Комітетом не дотримувалися затверджені ним графіки засідань колегії і не розглядалися заплановані питання, що свідчить про формальне виконання колегією Комітету своїх функцій.**

Колегією МОН у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року результати роботи Комітету не розглядалися.

Довідково. Згідно з Положенням про колегію МОН, затвердженим наказом від 15.05.2013 № 522, колегія розглядає результати роботи, зокрема, установ незалежно від форми власності і підпорядкування (в межах компетенції); розробляє пропозиції щодо вдосконалення їх діяльності; розглядає питання про стан дотримання фінансової, бюджетної дисципліни, збереження та використання державного майна, здійснення внутрішнього фінансового контролю та усунення виявлених недоліків.

За період з 01.01.2014 по 01.07.2016 у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді колегією МОН розглянуто лише одне питання – діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл і спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву системи освіти.

При цьому рішення колегії МОН не було виконане в повному обсязі. Так, розроблений Комітетом проект Типового положення про спеціалізовані (спортивні) класи з видів спорту з продовженим днем навчання вирішено було розглянути після прийняття Закону України “Про освіту”. Всеукраїнську нараду-семінар з питань організації діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл і дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву системи освіти не проведено у зв’язку з відсутністю фінансування.

Аудитом встановлено, що у 2015 році МОН прийняло рішення виключити у 2015/2016 навчальному році предмет “Фізичне виховання” з переліку обов’язкових для вивчення у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ) навчальних дисциплін. Міністерство уповноважило ректорів ВНЗ вирішувати це питання, не визначивши важелів впливу та відповідальності цих керівників за відсутність проведення будь-якої фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи із студентами. Відсутні критерії охоплення студентства фізично-оздоровчими та спортивними заходами.

Отже, в сучасних умовах, коли актуальність фізичного і патріотичного виховання в Україні постійно зростає, МОН фактично прийняло рішення про ліквідацію навчального предмета з фізичного виховання молоді.

Довідково. За ініціативою МОН ВНЗ можуть самостійно визначати порядок оцінювання фізичної підготовки, вимоги до проходження психологічного обстеження та медичного огляду в правилах прийому на навчання до ВНЗ.

Таким чином, МОН самоусунулося від здійснення повноважень, визначених у Положенні про Міністерство. Переклавши свої повноваження на Комітет і не забезпечивши контролю за їх виконанням, МОН фактично засвідчило свою неспроможність забезпечити належну участь у реалізації державної політики у сфері фізичного виховання і спорту учнівської і студентської молоді.

3. АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ЗА КПКВК 2201310, ЇХ СТРУКТУРА, ПОВНОТА І СВОЄЧАСНІСТЬ НАДХОДЖЕНЬ

3.1. Обґрунтованість планування видатків

У 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року видатки на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді планувалися за бюджетною

програмою за КПКВК 2201310 “Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді” (далі – КПКВК 2201310).

Аудит засвідчив, що потреба в коштах державного бюджету за КПКВК 2201310 МОН сформована за поданням Комітету на підставі пропозицій його філій¹³, ЦШВСМ, ЦСК і 5-ти його філій. Дані щодо визначеної потреби на 2014–2016 роки за КПКВК 2201310 та стану її врахування наведено в таблиці.

Аналіз потреби в коштах державного бюджету на 2014–2016 роки

тис. грн

Видатки	Потреба за бюджетною пропозицією	Потреба за бюджетним запитом		Затверджено в паспорті відповідно до законів про державний бюджет на 2014–2016 роки					
				2014 рік		2015 рік		2016 рік	
				2014 рік	2015 рік	2016 рік	зі змінами	відс. врах. потреби	зі змінами
Всього, у т.ч.:	64623,8	61190,3	67575,0	49553,5	—	62880,6	—	45963,8	—
загальний фонд (поточні видатки):	59535,7	55202,3*	64547,1	44465,4	74,7	56892,6**	103,0	42935,9	66,5
спецфонд,	5088,1	5988,0	3027,9	5088,1	100,0	5988,0	100,0	3027,9	100,0
з них капітальні	910,0	1347,0	218,0	910,0	100,0	1347,0	100,0	218,0	100,0

*у т. ч. додаткова потреба в сумі 4195,5 тис. грн на оплату інших видатків, придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю, медикаментів та перев’язувальних матеріалів, оплату послуг (крім комунальних), видатків на відрядження та інших поточних видатків.

** у т. ч. збільшено обсяг видатків споживання на 199,1 тис. грн (згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 № 1235 “Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству освіти і науки на 2015 рік”).

Як свідчать дані таблиці, у 2014, 2015 і 2016 роках за загальним фондом потреба в капітальних видатках МОН не планувалася. За поточними видатками потреба забезпечена на 74,7 відс. у 2014 році, у повному обсязі виділено кошти у 2015 році і на 66,5 відс. у 2016 році.

При цьому проведений аудит засвідчив, що більшістю філій Комітету, ЦСК і ЦШВСМ деталізовані розрахунки до проектів кошторисів і кошторисів за загальним фондом не склалися (наприклад, Київська міська, Дніпропетровська і Львівська філії (начальники Бобровник С.І., Буря Є.О., Ігнатович А.О. відповідно), ЦСК (директор Ватаманюк С.В.), ЦШВСМ (директор Золотаревський М.Ф.); за спеціальним фондом розрахунки надходжень і видатків взагалі відсутні.

Як наслідок, у 2014–2016 роках при складанні проекту кошторису та

¹³ У 2014 році – 27 відокремлених підрозділів, у 2015–2016 роках – 25 відокремлених підрозділів (без Луганської і Донецької філій).

кошторису не дотримано вимог **Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок 228), зокрема, Комітетом не подано до МОН економічно обґрунтованих розрахунків:

- у порушення пункту 17 – надходжень до спеціального фонду проекту кошторису на загальну суму **14104,0 тис. грн** (2014 рік – 5088,1 тис. грн, 2015 рік – 5988,0 тис. грн, 2016 рік – 3027,9 тис. грн);

- у порушення пункту 22 – видатків за спеціальним фондом на загальну суму **14104,0 тис. грн** (2014 рік – 5088,1 тис. грн, 2015 рік – 5988,0 тис. грн, 2016 рік – 3027,9 тис. грн);

- у порушення пункту 43 – видатків за КЕКВ 2270 “Оплата комунальних послуг та енергоносіїв” на загальну суму – **19448,4 тис. грн**, з них за загальним фондом – 15805,2 тис. грн (2014 рік – 5752,6 тис. грн, 2015 рік – 6163,0 тис. грн, 2016 рік – 3889,6 тис. грн), за спеціальним фондом – 3643,2 тис. грн (2014 рік – 1163,0 тис. грн, 2015 рік – 1565,2 тис. грн, 2016 рік – 915,0 тис. гривень).

У порушення пункту 29 Порядку 228 МОН під час розгляду проектів кошторисів не забезпечило прийняття в кошторисах сум, підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями, зокрема, видатків за спеціальним фондом на загальну суму **5335,9 тис. грн** (2014 рік – 2118,2 тис. грн, 2015 рік – 2540,7 тис. грн, 2016 рік – 677,0 тис. гривень).

Затвердження у кошторисах показників, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями, зокрема, за видатками – на **38888,3 тис. грн**, за доходами – на **14104,4 тис. грн**, відповідно до вимог пункту 16 частини 1 статті 116 Бюджетного кодексу України, є **порушенням бюджетного законодавства**.

Аудит засвідчив, що Комітет самостійно розраховував потребу в коштах загального фонду на 2014–2016 роки, оскільки окремими філіями детальні розрахунки не подавалися. При цьому проведені у філіях Комітету і ЦСК аудити показали **необґрунтоване збільшення потреби в коштах загального фонду на 327,0 тис. гривень**.

Зокрема, Комітет затверджував філіям штатні розписи з посадами, які протягом тривалого терміну або були вакантними, або особи, які їх займали, не виконували своїх функцій (через відсутність об’єктивної потреби), або посади були понаднормативними. Так, ЦСК без належних обґрунтувань введено до штатного розпису з 01.03.2014 додаткові посади сторожа (2 шт. од.) і тесляра, які фактично з 01.03.2014 по 01.06.2016 були вакантними. Також ЦСК введено дві штатні посади банника, тоді як сауна з 01.01.2014 по 01.06.2016 (за даними ЦСК) не працювала. Отже, з порушенням вимог пункту 22 Порядку 228 заплановано 199,6 тис. гривень¹⁴.

Внаслідок неврахування нормативів чисельності за окремими посадами, а саме розділу 2 (карта 12 лист 1) Міжгалузевих нормативів чисельності працівників бухгалтерського обліку, затверджених наказом Міністерства праці

¹⁴ 2014 рік – 73,0 тис. грн, 2015 рік – 84,2 тис. грн, січень-травень 2016 року – 42,4 тис. гривень.

та соціальної політики України від 26.09.2003 № 269 “Нормативи чисельності працівників бухгалтерського обліку”, і розділу 2 (карта 30 лист 1) Міжгалузевих норм чисельності робітників, що обслуговують громадські будівлі (будівлі управлінь, конструкторські проектні організації), затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 11.05.2004 № 105 (далі – Міжгалузеві норми 105), Комітетом затверджено в штатному розписі Львівської філії 2,5 понаднормативні штатні одиниці (1 шт. од. бухгалтера і 1,5 шт. од. працівника з обслуговування інженерних мереж), на оплату праці яких у 2014–2015 роках і I кварталі 2016 року заплановано 97,9 тис. гривень¹⁵.

Так само через неврахування нормативів чисельності, відповідно до Міжгалузевих норм 105 (карта 30 лист 1), Комітетом затверджено в штатному розписі ЦШВСМ одну понаднормативну штатну одиницю посади прибиральниці з фондом оплати за період з 01.01.2015 по 01.06.2016 на загальну суму 29,5 тис. гривень¹⁶.

Незважаючи на визначену Комітетом загальну потребу на 2016 рік у коштах загального фонду в сумі 64547,1 тис. грн, за поданням МОН¹⁷ за КПКВК 2201310 було зменшено видатки на 16526,9 тис. грн¹⁸ (до затвердження Закону України про Державний бюджет України на 2016 рік), які спрямовано на збільшення видатків за іншою бюджетною програмою – за КПКВК 2201570 “Виконання зобов’язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій “Горизонт 2020”¹⁹.

Обґрунтованого пояснення щодо підстав зменшення видатків на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді у 2016 році на суму 16526,9 тис. грн МОН не надало.

Отже, внаслідок прийняття неефективних управлінських рішень МОН у 2016 році за КПКВК 2201310 затверджено видатки в обсягах, які не відповідають потребам розвитку цього напрямку діяльності Міністерства.

Паспорти бюджетної програми 2201310 у 2014, 2015 і 2016 роках затверджені з порушенням термінів, встановлених частиною 8 статті 20 Бюджетного кодексу України і пунктом 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2001 № 1098, що, відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України, є порушенням бюджетного законодавства.

¹⁵ 2014 рік – 40,9 тис. грн, 2015 рік – 43,6 тис. грн, I квартал 2016 року – 13,4 тис. гривень.

¹⁶ КЕКВ 2110: 2015 рік – 15,3 тис. грн, та 5 міс. 2016 року – 7,0 тис. грн; КЕКВ 2120: 2015 рік – 5,6 тис. грн, та 5 міс. 2016 року – 1,6 тис. гривень.

¹⁷ Лист МОН від 10.12.2015 №1/12-7850 “Про надання пропозицій до проекту Закону України “Про Державний бюджет України на 2016 рік”.

¹⁸ КЕКВ 2110 – 4000,0 тис. грн, КЕКВ 2120 – 895,6 тис. грн, КЕКВ 2210 – 1183,0 тис. грн, КЕКВ 2240 – 7616,3 тис. грн, КЕКВ 2270 – 2820,0 тис. грн, КЕКВ 2800 – 12,0 тис. гривень.

¹⁹ Для оплати комісії банку на закупівлю валюти.

Довідково. Паспорти бюджетної програми 2201310 на 2014, 2015 і 2016 роки затверджені спільними наказами МОН і Мінфіну від 26.03.2014 № 264/334; від 20.03.2015 № 328/343; від 26.02.2016 № 172/233.

У 2014–2015 роках та I півріччі 2016 року за загальним фондом МОН при плані 122199,9 тис. грн спрямовано асигнувань у повному обсязі, касове виконання становило 118222,9 тис. грн (96,8 відс. від запланованого). Схема руху коштів наведена у додатку 2.

Аналіз структури проведених у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року видатків за загальним фондом показав, що основним напрямом є видатки на виплату заробітної плати з нарахуваннями (від 70,7 відс. до 93,4 відсотка).

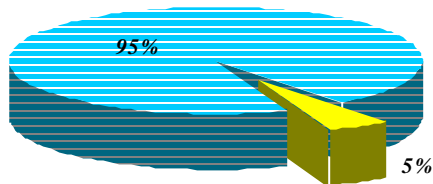
Довідково. Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв становлять від 6,1 відс. до 10,6 відс.; на оплату послуг (крім комунальних) – від 0,2 відс. до 6,4 відс.; відрядження від – від 0,1 відс. до 5,0 відс.; придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю – від 0,1 відс. до 3,2 відсотка.

Отже, оновлення матеріально-технічної бази за рахунок коштів загального фонду не відбувається.

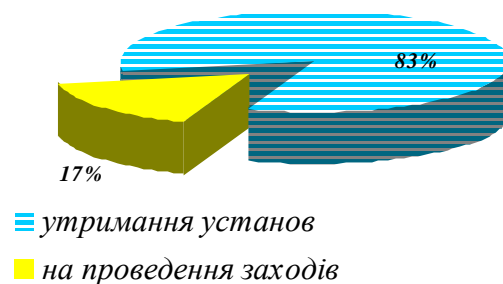
МОН визначило два головні напрями видатків за бюджетною програмою 2201310: утримання установ і організація фізкультурно-оздоровчих заходів загальнодержавного і міжнародного рівня серед учнівської та студентської молоді.

Структуру видатків загального фонду за КПКВК 2201310 наведено на прикладі 2014 і 2015 років у діаграмах 1 і 2.

Діаграма 1. Розподіл видатків загального фонду у 2014 році

Діаграма 2. Розподіл видатків загального фонду у 2015 році

Як свідчать дані діаграм 1 і 2, від 83 до 95 відс. видатків спрямовується на утримання Комітету, ЦСК і їх філій, ЦШВСМ.

Отже, за рахунок коштів бюджетної програми 2201310 Комітет фактично забезпечував утримання своєї штатної чисельності працівників, ЦСК і філій та оплату комунальних послуг. При цьому фактичне планування асигнувань на проведення навчально-тренувальних зборів, змагань і заходів відбувалося на рівні 5–17 відсотків, що не забезпечує розвитку цього напрямку.

Незважаючи на затвердження бюджетних асигнувань з дефіцитом до потреби, через **недосконале планування та неоперативне управління коштами** з боку установ та МОН, у 2014–2015 роках не використано та повернено до державного бюджету **1099,2 тис. грн** (2014 рік – 781,2 тис. грн, 2015 рік – 318,0 тис. грн), **що є неефективним управлінням бюджетними коштами.**

Довідково. Загалом повернено до державного бюджету 2874,2 тис. грн (2014 рік – 2556,2 тис. грн, 2015 рік – 318,0 тис. грн), з них 1464,6 тис. грн – у зв'язку з непроведенням платежів; 249,4 тис. грн – у зв'язку з проведенням АТО на Донбасі та призупиненням здійснення фінансових операцій; 61,0 тис. грн – залишок відкритих асигнувань Кримської республіканської та Севастопольської міської філій).

Отже, **першочергова увага при розподілі бюджетних асигнувань за КПКВК 2201310 МОН приділялася питанням забезпечення оплати праці працівників підпорядкованих йому закладів. Водночас виділення коштів на організацію спортивних заходів для учнівської і студентської молоді здійснювалося МОН за залишковим принципом.**

3.2. Аналіз надходжень і видатків спеціального фонду

До спеціального фонду семи філій у 2014–2015 роках надійшло **4903,4 тис. грн** (47,6 відс. від запланованих), протягом I півріччя 2016 року – **1415,1 тис. грн** (36,9 відс. від плану на рік), у тому числі:

- плата за послуги за основною діяльністю (послуги з проведення занять з фізичного виховання, проведення спартакіад, використання плавальних басейнів, спортивних залів, футбольного поля, тренажерного залу тощо) – 4699,6 тис. грн (**74,4 відс.** загального обсягу надходжень); від оренди майна бюджетних установ – 1175,8 тис. грн (**18,6 відс.**); від додаткової (господарської) діяльності (відшкодування комунальних послуг орендарями – 171,2 тис. грн (**2,7 відс.**); на цільові заходи (внески від професійно-технічних навчальних закладів і ВНЗ для участі в обласних спартакіадах, надходження на проведення обласних студентських ігор серед ВНЗ; фінансова допомога для розвитку шкільного та студентського футболу від Всеукраїнської спортивної громадської організації “Федерація футболу України”) – 270,6 тис. грн (**4,3 відс.**); благодійні внески – 0,3 тис. грн; від реалізації майна (металобрухту) – 1,0 тис. гривень.

Отже, **основним джерелом наповнення спецфонду установ та філій є надходження від послуг згідно з основною діяльністю – 74,4 відсотка.** Проте заплановані показники власних надходжень у повному обсязі не виконуються. Крім того, у чотирьох філіях²⁰ Комітету, незважаючи на наявність у них на балансі спортивних споруд, спецфонд і надходження до нього були відсутні.

Порядок та умови надання платних послуг закладами фізичної культури і спорту, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, затверджений спільним наказом МОН, Мінфіну та Мінекономіки від 28.08.2009 № 3042/1030/936²¹. Але аудит засвідчив, що філіями Комітету, ЦСК і ЦШВСМ **переліки платних послуг не склалися і Комітетом не погоджувалися.**

Отже, **Комітет самоусунувся від контролю за наповненням спеціального фонду. Як наслідок, план надходжень до спеціального фонду**

²⁰ Сумська, Тернопільська, Херсонська (2014, 2016 роки), Дніпропетровська (2014 рік) філії (начальники Маслов В.Г., Бірюков О.В., Кан Ю.Б., Буря Є.О. відповідно).

²¹ Порядок розроблений на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 14.04.2009 № 356 “Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами фізичної культури і спорту, що утримуються за рахунок бюджетних коштів”.

бюджету не виконується, у 2014–2015 роках надійшло лише 48 відс. коштів від запланованих, а чотири філії Комітету з власними спортивними спорудами взагалі не розглядали можливості наповнення спеціального фонду.

Однією з причин невиконання плану надходжень, як показав аудит, є відсутність належного контролю за здачею нежитлових приміщень в оренду та надання послуг у сфері фізичної культури і спорту на безоплатній основі.

Зокрема, в порушення договорів про співпрацю²² Вінницькою філією не укладалися договори оренди з кредитною спілкою “Юніон Вінничина” (загальна площа 68,6 кв. м). У результаті **філією недоотримано 238,2 тис. грн²³ доходів** (за розрахунками), у тому числі державним бюджетом – 166,7 тис. гривень.

Довідково. МОН як органом, уповноваженим управляти відповідним державним майном, двічі²⁴ відмовлено у передачі цього приміщення в оренду. Натомість начальником Вінницької філії Бочарьовим Г.Г. було укладено із заступником голови правління кредитної спілки Гутим В.М. договори про співпрацю на 2014–2015 роки і фактично передано приміщення в безоплатне користування.

Відповідно до угоди про співробітництво та організацію взаємовідносин від 01.09.2014 б/н, філією “Харківський палац спорту “Зміна” (директор Полковниченко Ю.О.) у 2014 році та I кварталі 2015 року на безоплатній основі для проведення занять з боротьби дзюдо надавалися в користування спортивні зали комунального закладу КДЮСШ “ХТЗ”²⁵, утримання якого здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету. У результаті філією **недоотримано доходів** на загальну суму **216,0 тис. гривень²⁶**.

Довідково. З квітня 2015 року між філією “Харківський палац спорту “Зміна” та КДЮСШ “ХТЗ” щомісяця укладаються договори про надання послуг спортивних залів вартістю 18,0 тис. грн на місяць.

За зверненнями президента футбольного клубу “Миколаїв” у 2014–2015 роках керівництвом МСОК “Ювілейний” (директор Гречкосій І.Ю.) у безоплатне користування надавався басейн і приміщення у гуртожитку (для проживання під час проведення підготовчих навчально-тренувальних зборів). При цьому кількість учасників зборів керівництвом МСОК “Ювілейний” не фіксувалася.

Крім того, аудитом встановлено факти не проведення коригування орендодавцями (філіями) розміру орендної плати на індекс інфляції, що **також не забезпечує належного поповнення спецфонду установ і є порушенням вимог Закону України від 10.04.1992 № 2269 “Про оренду державного та комунального майна” і пункту 13 Методики розрахунку і порядку використання плати за оренду державного майна**, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786. Так, у порушення пункту 3.2

²² Договори від 02.01.2014 і від 03.01.2015 (без номера).

²³ За 2014 рік – 51,7 тис. грн, 2015 рік – 130,3 тис. грн, січень-квітень 2016 року – 56,2 тис. гривень.

²⁴ Листи від 17.03.2014 №1/11-3551 та від 04.06.2014 № 1/11-8555.

²⁵ Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа “Харківський транспортний завод”.

²⁶ 2014 рік – 162,0 тис. грн, січень-березень 2016 року – 54,0 тис. гривень. З квітня 2015 року між ХФ ПС “Зміна” та КЗ КДЮСШ “ХТЗ” щомісяця укладаються договори про надання послуг спортивних залів вартістю 18,0 тис. грн на місяць.

укладених договорів оренди МСОК “Ювілейний” не проведено коригування розміру орендної плати на індекс інфляції двом орендарям²⁷, що призвело до недоотримання доходу на загальну суму 6,5 тис. гривень²⁸.

Отже, внаслідок бездіяльності Комітету і відсутності належного контролю за ефективним використанням державного майна наповнення спецфонду філій у запланованих обсягах не забезпечується. Трьома філіями недоотримано доходів у сумі 460,7 тис. гривень.

Видатки спецфонду за КПКВК 2201310 за 2014–2015 роки становили 5906,2 тис. грн (57,4 відс. від запланованих), за I півріччя 2016 року – 1527,9 тис. грн (35,3 відс. від річного плану).

За спецфондом переважно здійснюються видатки на придбання предметів, матеріалів, обладнання і інвентарю, оплату комунальних послуг, енергоносіїв і інших послуг, відрядження.

При цьому **капітальні видатки** становили у 2014 році лише **4,4 відс.**, 2015 році – **7,0 відс.** і у I півріччі 2016 року – **0,9 відс.** відповідно.

За даними Комітету, всі спортивні споруди перебувають в аварійному стані (8 споруд введені в експлуатацію понад 90 років тому). Враховуючи дату останнього виділення бюджетних коштів на капітальний ремонт спортивних споруд (2006 рік), на сьогодні з 23 спортивних споруд 19 потребують капітального ремонту (загальною площею 42123,9 кв. м).

Отже, кошти спецфонду – єдине джерело видатків, за рахунок яких можливе проведення ремонту і модернізації спортивних споруд. Проте теперішній час оновлення спортивних споруд фактично не відбувається. Це призводить до їх руйнації і не забезпечує відповідних (безпечних) умов для проведення спортивних заходів.

Аудитом встановлено факти проведення ремонтних робіт (реконструкції) окремих спортивних споруд за рахунок благодійних коштів, коштів громадських спортивних організацій тощо. Однак результати проведення таких робіт за бухгалтерським обліком, як правило, не відображаються через відсутність підтверджувальних документів щодо таких робіт.

Довідково. Наприклад, громадською спортивною організацією відремонтовано залу боксу та офісні приміщення ЦСК, реконструйовано і збільшено площу сауни (з 17,9 кв. м до 143,7 кв. м) за рахунок підвалу будинку. Проте проектно-кошторисна документація на ці роботи, дозволи на модернізацію сауни та акти виконаних робіт відсутні.

Отже, непроведення ремонтних робіт і модернізації спортивних споруд та відсутність достовірних даних щодо їх реальної вартості створюють ризики відчуження цих об’єктів у майбутньому.

²⁷ Договір від 01.11.2012 № 60, укладений з ПП Жеребух І.С., договір від 02.09.2013 № 2, укладений з Миколаївською районною громадською організацією “Спортивно-культурний клуб “Аквакрок”.

²⁸ ПП Жеребух І.С. – 5,7 тис. грн (2014 рік – 0,7 тис. грн, 2015 рік – 3,8 тис. грн, I квартал 2016 року – 1,2 тис. грн), ГО СК “Аквакрок” – 0,8 тис. грн (2014 рік – 0,1 тис. грн, 2015 рік – 0,6 тис. грн, I квартал 2016 року – 0,1 тис. гривень).

4. АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМІТЕТОМ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ ФІЗКУЛЬТУРНО- ОЗДОРОВЧИХ ТА СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ

4.1. Організація фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів

Відповідно до Положення 808, Комітет відповідає за організацію і координацію роботи з фізичного виховання і спорту в навчальних закладах, розроблення календарного плану спортивно-масових заходів Комітету і проектів положень про змагання; забезпечує проведення змагань, комплектацію національних збірних команд студентів і учнів з видів спорту для забезпечення їх участі у всесвітніх універсиадах, Європейських юнацьких олімпійських фестивалях, всесвітніх гімназіях, чемпіонатах світу і Європи та інших міжнародних змаганнях серед школярів і студентів; здійснює моніторинг використання спортивних споруд навчальних закладів тощо.

Також на Комітет покладено завдання з вивчення, аналізу і узагальнення стану фізичного виховання і спорту в навчальних закладах, здійснення заходів щодо його вдосконалення; вивчення та розповсюдження вітчизняного і зарубіжного досвіду з фізичного виховання і спорту в навчальних закладах. Проте аудит засвідчив, що свою увагу **Комітет переважно зосередив на питаннях формування календарного плану спортивно-масових заходів Комітету і його виконанні.**

Зокрема, Комітетом сформовані власні календарні плани фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів на 2014, 2015 і 2016 роки (далі – заходи Комітету), які є складовими Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України.

Довідково. Порядком складання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, затверджених наказом Мінмолодьспорту від 05.05.2015 № 1341 (далі – Порядок 1341), передбачено, що Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України складається та затверджується Мінмолодьспортом з урахуванням пропозицій, зокрема, Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України²⁹.

Аудитом встановлено, що наказами МОН затверджено виконання заходів Комітету на 2014, 2015 і 2016 роки у кількості **290³⁰, 308³¹ і 330 заходів** відповідно. При цьому **в порушення вимог пункту 5 Положення** про порядок складання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, затвердженого наказом Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту України від **21.12.2009 № 4391** (далі – Положення 4391), і **пункту 5 Порядку 1341**

²⁹ Додаток 9 до наказу Мінмолодьспорту від 13.02.2014 № 484 “Про затвердження Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на 2014 рік”, додаток 11 до наказу Мінмолодьспорту від 14.02.2015 № 397 “Про затвердження Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на 2015 рік”, додаток 12 до наказу Мінмолодьспорту від 12.02.2016 № 571 “Про затвердження Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на 2016 рік”.

³⁰ Всеукраїнські спортивні заходи – 201, всесвітні – 55, європейські – 11, міжнародні – 23.

³¹ Всеукраїнські спортивні заходи – 189, всесвітні – 60, європейські – 38, міжнародні – 21.

Комітетом планові витрати (з державного або місцевого бюджету) на організацію і проведення цих заходів у **2014-2016 роках не визначені**. Як наслідок, **МОН і Комітет не володіють інформацією про загальний обсяг потреби у коштах для організації проведення запланованих заходів**.

Також у Комітеті відсутній розпорядчий документ, який би регламентував порядок складання календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів Комітету (далі – календарний план). Як наслідок, **не визначено критеріїв включення заходів до календарного плану, послідовність і періоди їх проведення**.

За даними Комітету, пріоритет при формуванні його заходів надається міжнародним змаганням, які плануються міжнародними федераціями та організаціями: FISU, EUSA, ISF; чемпіонатам України з видів спорту, які розвинуті в Україні; заходам, які проводяться спільно з федераціями, асоціаціями та іншими організаціями (відповідно до регламентів чи угод про співпрацю); заходам з видів спорту, які поширені серед учнівської та студентської молоді; багатоступеневим спортивно-масовим заходам патріотичного виховання; відкритим обласним змаганням, турнірам, які проводяться обласними відділеннями.

Також **Комітетом не визначено пріоритетності спрямування видатків на виконання спортивних заходів**. Як показав аудит, **Комітет фактично в ручному режимі здійснював відбір спортивних заходів**.

Так, за бюджетною програмою 2201310 Комітету затверджено на 2014–2016 роки загальною сумою 165992,8 тис. грн, з них на організацію заходів Комітет спрямував 11465,4 тис. грн, або лише 6,9 відсотків. **Такий розподіл видатків фактично унеможлиблює виконання затвердженого календарного плану**.

У результаті у 2014 році Комітетом заплановано проведення лише 60 заходів³² (**20,7 відс.** від загальної кількості затверджених заходів) на суму 4467,2 тис. грн, у 2015 році – 82 заходів (**26,6 відс.**) на 5604,5 тис. грн, у 2016 році – 7 заходів (**2,1 відс.**) на 168,2 тис. гривень. А фактично у 2014 році проведено 19 заходів (1146,6 тис. грн), у 2015 році – 75 заходів (5973,0 тис. гривень).

Довідково. Слід зазначити, що на 2016 рік за ініціативою МОН бюджетні призначення за бюджетною програмою 2201310 було зменшено майже на 17,0 млн. гривень. Як наслідок, на заходи спрямовано лише 0,3 відс. загального обсягу асигнувань, що створило передумови для невиконання календарного плану.

Аудитом встановлено, що незважаючи на обмеженість видатків, **Комітет організував проведення**³³ у 2014 році - 9 заходів (142,4 тис. грн), у 2015 році – 3 заходів (61,3 тис. грн), **які не були включені до ЄКП**, а отже, фактично не мали статусу офіційних.

³² У 2014 і 2015 роках заплановано провести всеукраїнські спортивні заходи – 48 і 53, всесвітні – 8 і 26, європейські – 2 і 2, міжнародні – 3 і 3 відповідно.

³³ Додатково проведено спортивних заходів у 2014 році: всеукраїнських – 6, світових – 2, міжнародних – 1; у 2015 році: всеукраїнських – 1, світових – 1, міжнародних – 1.

Довідково. Статтею 45 Закону 3808 передбачено, що офіційні фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи – спортивні заходи, включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів України.

Таким чином, **не виконавши проведення усіх планових заходів у 2014 і 2015 роках, Комітетом організовано проведення 12 неофіційних заходів на суму 303,7 тис. грн, які не були включені до ЄКП і фактично залишилися поза контролем Мінмолодьспорту. Отже, вказані кошти використано з порушенням вимог Порядку 866.**

Довідково. Згідно із підпунктом 17 пункту 4 Положення про Міністерство молоді та спорту України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 220, міністерство контролює виконання ЄКП України.

Мінмолодьспорту не визначило зобов'язань щодо порядку звітування про стан виконання ЄКП Комітету³⁴. Це не забезпечує повноти і об'єктивності інформації про виконання ЄКП України.

Фінансові умови організації проведення кожного заходу передбачено безпосередньо в положеннях (регламентах) про ці заходи.

Аудит засвідчив, що, як правило, Комітет здійснює загальне керівництво з підготовки та проведення заходів. Безпосередня підготовка і проведення змагань на місцях покладається на філії Комітету, головну суддівську колегію заходу, організації, на спортивних спорудах яких проходять змагання, федерації (обласні, міські) з видів спорту, організації, що направляють команди (залежно від етапів та рангу змагань).

Видатки Комітету на заходи, що проведені в Україні, здебільшого спрямовуються на нагородну атрибутику (кубки, медалі, дипломи), оплату відряджень своїх офіційних представників та іногородніх суддів (проїзд, добові, харчування, проживання), канцтовари. У разі участі команд у міжнародних змаганнях видатки Комітету спрямовуються на проїзд, оформлення віз і страхування, акредитацію, проживання, спортивну екіпіровку, медикаменти.

За даними Комітету, через недостатність коштів та з інших причин у 2014–2015 роках **частину заходів було відмінено** (у 2014 році – 13, у 2015 році – 1), а частина **виконувалася без залучення коштів державного бюджету**.

Зокрема, аудит у філіях Комітету засвідчив, що заходи проводилися за рахунок коштів громадських організацій, спортивних федерацій, навчальних закладів тощо. У 2014 році проведено 46 таких заходів, у 2015 році – 42 заходи³⁵.

Отже, загалом Комітетом у 2014 і 2015 роках організовано проведення 194 заходів з різних видів спорту (всеукраїнських – 137, всесвітніх – 43, європейських – 3, міжнародних – 11).

³⁴ Наказ Міністерства молоді та спорту України від 03.11.2015 № 4064 “Про затвердження форм звітів про проведення спортивних заходів, включених до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на відповідний рік” (набрав чинності 15.12.2015) стосується відповідальних за заходи осіб Мінмолодьспорту.

³⁵ У 2014 і 2015 роках організовано та/або взято участь у всеукраїнських спортивних заходах (36 і 36), всесвітніх (7 і 3), європейських (1 і 1), міжнародних (2 і 2 відповідно).

Довідково. Баскетбол – 6 заходів, волейбол – 13, веслування академічне – 6, гандбол – 11, художня гімнастика – 6, дзюдо – 7, кікбоксинг – 7, легка атлетика – 9, міні-футбол – 7, скелелазіння – 6, спортивне орієнтування – 5, футбол – 10, навчально-тренувальні заходи, семінари, колеції тощо – 36.

Таким чином, зважаючи на недостатність бюджетних коштів на проведення спортивних змагань, участь учнівської і студентської молоді у цих змаганнях забезпечується переважно за рахунок коштів громадських організацій, спортивних федерацій та навчальних закладів.

Законом 3808 визначено, що організація підготовки та проведення заходу здійснюється відповідно до положення (регламенту) про такий захід.

Всупереч частині 1 статті 45 Закону 3808 наказами від 19.03.2014 № 47 і від 09.10.2014 № 125 **Комітет**, як організатор заходів, **переклав свої обов'язки** з розроблення та затвердження регламентів змагання **на ЦШВСМ**.

Встановлено, що у 2014 і 2015 роках Комітетом організовано проведення 48 і 87 заходів серед студентів за наявності регламентів лише на 5 і 59 заходів відповідно. Проте Комітет самоусунувся від розроблення регламентів (положень) змагань і не проконтролював їхнє розроблення ЦШВСМ. Як наслідок, **при проведенні заходів у 2014 і 2015 роках у 43 і 28 випадках** відповідно **не були визначені їх цілі і завдання, вимоги щодо безпеки та підготовки місць проведення, умови фінансування заходу та матеріального забезпечення учасників**.

Незважаючи на затвердження власними наказами вимог щодо надання після проведення змагань звітів та підсумкових матеріалів, Комітет не затвердив форми документів, що вимагаються для підсумкового звіту, і не забезпечив їх подання відповідальними особами з видів спорту у повному обсязі.

Так, Комітетом за проведені у 2014–2015 роках серед студентів 135 заходів звіти надано лише за 61 заходом. Як наслідок, **узагальнюючі матеріали про участь у спортивних змаганнях спортсменів – студентів у 2014–2015 роках у Комітеті відсутні**.

Отже, Комітетом не забезпечено належного виконання функцій щодо аналізу і узагальнення стану розвитку фізичного виховання і спорту в навчальних закладах та здійснення заходів з його вдосконалення.

Згідно з пунктом 16 Положення 2025, організатором заходу до його початку складається акт, зокрема, про належний технічний стан споруди, дотримання технічних норм, підготовку обслуговуючого персоналу. Проте з **проведених в Україні у 2014 і 2015 роках 30 і 58 заходів у Комітеті наявні лише відповідно 4 і 18 актів підготовки спортивної споруди**.

Аудит спортивних споруд у філіях Комітету показав: щорічне технічне обстеження споруд проводиться комісією без участі інженерних служб, проектних та будівельних організацій, органів Національної поліції та органів та підрозділів ДСНС. Одна з причин такого стану – відсутність коштів для залучення цих спеціалістів.

Довідково. Наприклад, Харківською і Дніпропетровською філіями Комітету перевірки спортивних споруд здійснювалися без залучення відповідних служб, а Львівською філією акти підготовки спортивної споруди взагалі не складались.

Отже, власниками спортивних споруд (філії Комітету і ЦСК) при проведенні заходів у порушення норм Положення 2025 не виконуються вимоги щодо підтвердження надійності спортивних споруд перед змаганнями та відповідності їх вимогам правил техніки безпеки. Це створює ризики небезпеки і травмування учнів і студентів під час проведення заходів.

4.2. Ефективність використання бюджетних коштів на проведення спортивних заходів та утримання установ

Як зазначалося раніше, у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року видатки за бюджетною програмою 2201310 спрямовувалися на утримання установ (Комітету, ЦСК і їх філій, ЦШВСМ) і організацію заходів загальнодержавного і міжнародного рівня серед учнівської та студентської молоді.

Організація та проведення заходів в Україні здійснюється згідно з наказами Комітету; міжнародні заходи – на підставі наказів МОН і Комітету.

Незважаючи на обмеженість бюджетних коштів, що спрямовувалися на організацію проведення заходів, аудитом встановлено випадки неекономного використання коштів і з порушеннями чинного законодавства.

Так, **через відсутність належного контролю за станом оформлення первинних документів**, що підтверджують видатки на відрядження до Словаччини (м. Штрбське Плесо) та Іспанії (м. Малага, XXVII Всесвітня зимова Універсіада 2015 року, з 20.01.2015 по 12.02.2015), Південної Кореї (м. Кванджу, XXVIII Всесвітня літня Універсіада 2015 року з 03.07.2015 по 14.07.2015), Польщі (м. Катовіце, польсько-український студентський чемпіонат з шахів, з 06.10.2014 по 12.10.2014), **Комітетом безпідставно відшкодовано 102,5 тис. гривень.**

Зокрема, в порушення вимог пункту 7 розділу III Інструкції про службові відрядження в межах України та закордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59 (далі – інструкція 59), за відсутності первинних підтверджувальних документів (авіаквитків) безпідставно відшкодовано кошти за авіапереліт трьом особам за маршрутом Київ – Сеул – Київ на суму 74,5 тис. гривень. Також Комітетом оплачено за договором купівлі два авіаквитки за маршрутом Київ – Париж – Малага – Париж – Київ на суму 19,9 тис. грн за відсутності підтверджувальних документів (посадкових талонів на цей рейс). Внаслідок недотримання затвердженого маршруту під час відрядження до Словаччини безпідставно списано пального на суму 5,7 тис. грн (переїзд за маршрутом Київ – Штрбське Плесо здійснено через м. Тернопіль, а за маршрутом Штрбське Плесо – Київ – через м. Івано-Франківськ³⁶, хоча маршрут затверджений через м. Рівне³⁷). Всупереч пункту 16.1 розділу III інструкції 59 без відмітки про перетинання державного кордону України в

³⁶ Київ – Житомир – Тернопіль – Ужгород – Штрбське плесо – Ужгород – Івано-Франківськ – Київ.

³⁷ Київ – Житомир – Рівне – Львів – Перемишль – Жешів – Летовиця – Нови Сонч – Штрбське Плесо – Нови Сонч – Летовиця – Жешів – Перемишль – Львів – Рівне – Житомир – Київ.

паспортному документі двом працівникам Комітету відшкодовано добові витрати в м. Катовіце на суму 2,4 тис. гривень.

Через відсутність контролю з боку МОН Комітетом при організації міжнародних змагань не дотримано вимог наказів МОН у частині кількості офіційних представників у складі делегації України.

Так, наказами МОН від 17.11.2014 № 1346 “Про підготовку та участь збірних студентських команд України в змаганнях XXVII Всесвітньої зимової Універсиади 2015 року” (далі – наказ МОН 1346) і від 20.04.2015 № 455 “Про підготовку та участь збірних студентських команд України для участі в змаганнях XXVIII Всесвітньої літньої Універсиади 2015 року” (далі – наказ МОН 455) передбачена участь відповідно 9 офіційних осіб у складі делегації до Словаччини і Іспанії і 44 осіб (37 тренерів і 7 осіб штабу) у складі делегації до Південної Кореї. Проте у складі делегацій до Словаччини поїхало 8 офіційних осіб, а до Іспанії – 3 (загалом на 2 особи більше), до Південної Кореї – 48 осіб (40 тренерів і 8 осіб штабу) тобто на 4 особи більше.

Отже, в порушення вимог наказів МОН 1346 і 455 Комітетом додатково включено до складу міжнародних делегацій 6 осіб, відповідно, безпідставно використано (за розрахунками) 171,8 тис. гривень.

Крім того, до складу делегації для участі у польсько-українському студентському чемпіонаті з шахів у м. Катовіце (Польща) Комітетом безпідставно включено головного спеціаліста відділу кадрів та міжнародних зв'язків Ольховську О. П., до посадових обов'язків якої участь у заходах, організація і проведення заходів не віднесено. **Отже, кошти державного бюджету в сумі 2,1 тис. грн використано з порушенням вимог Порядку 866.**

Для участі у XXVII Всесвітній зимовій Універсиаді 2015 року, яка проходила у Словаччині та Іспанії, **Комітетом** для спортивної делегації придбано 102 комплекти спортивної форми загальною вартістю 510,0 тис. грн, з яких членам цієї делегації видано лише 81 комплект вартістю 405,0 тис. гривень. Комітетом 21 комплект безоплатно передано 5 філіям Комітету та ЦШВСМ, які участь в Універсиаді не брали. **Отже, кошти у сумі 105,0 тис. грн використано неекономно.**

Внаслідок недотримання регламентів Дніпропетровською філією (начальник Буря Є.О.) під час проведення чемпіонату України з веслування на байдарках та каное серед студентів, чемпіонату України серед студентів з веслування академічного в програмі XII літньої Універсиади України та зональних змагань чемпіонату України серед студентів з волейболу (жінки) в програмі XII літньої Універсиади України на відрядження і харчування суддів, не включених до списків суддівських колегій цих заходів, **з порушенням вимог Порядку 866 використано 10,2 тис. гривень.**

Отже, Комітет не забезпечив належного контролю за проведенням видатків на організацію спортивних заходів, через що безпідставно використано 286,6 тис. грн державних коштів і з порушенням вимог Порядку 866, неекономно – 105,0 тис. гривень.

Кошти, виділені у 2014-2015 роках і I півріччі 2016 року на утримання Комітету, ЦСК і їх філій, ЦШВСМ³⁸ (це майже 95 відс. виділених асигнувань за КПКВК 2201310), також використовувалися в окремих випадках неекономно і з порушеннями чинного законодавства.

Так, ЦСК (директор Ватаманюк С. В.), філією “Харківський палац спорту “Зміна” (директор Полковничено Ю.О.), філією “Харківський палац спорту “Гарт” (директор Пеньков В.В.), Дніпропетровською філією (начальник Буря Є.О.) і ЦШВСМ (директор Золотаревський М.Ф.) **виплачено заробітну плату з порушенням вимог нормативно-правових документів на загальну суму 19,8 тис. грн** (зокрема, внаслідок безпідставного встановлення надбавки за ненормований робочий час, надбавки за спортивне звання, доплати за виконання обов’язків тимчасово відсутнього працівника). **Не забезпечено належного планування видатків за спецфондом на виплату заробітної плати працівникам, які надавали платні послуги, на суму 424,9 тис. гривень.** Львівською філією (начальник Ігнатович А.О.) **занижено розмір виплаченої заробітної плати у результаті непроведення індексації на суму 51,0 тис. гривень.** Комітетом за виконання під час відрядження роботи, яка не передбачена посадовими обов’язками працівників, **неекономно використано 7,3 тис. гривень.**

Київською міською (начальник Бобровник С.І.) і Львівською філіями **не забезпечено економного використання коштів державного бюджету на суму 240,2 тис. грн,**³⁹ оскільки утримувалися штатні посади працівників, діяльність яких не пов’язана із завданнями філій (відповідно трьох охоронців і працівника з благоустрою та лікаря-стоматолога).

Також Комітетом і його філіями **не виконані заходи, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2014 № 65 “Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету”** (далі – Постанова 65), з економного і раціонального **використання коштів на утримання транспортних засобів,** не дотримані ліміти використання пального та умови договорів щодо ремонту і обслуговування транспорту. Зокрема:

- Комітетом, Київськими міською філією і Київською обласною філією **в порушення вимог підпункту 2 пункту 2 Постанови 65** не реалізовано легкові автомобілі, що вивільняються у зв’язку із здійсненням заходів, затверджених Постановою 65. На експлуатацію цих автомобілів Комітетом **неекономно використано 162,7 тис. грн** (у 2014 році – 68,8 тис. грн, у 2015 році – 93,9 тис. грн);

³⁸ Кошти переважно використовувалися на виплату заробітної плати з нарахуваннями, комунальні послуги та оплату транспортних послуг.

³⁹ Київською міською філією – 153,1 тис. грн (2014 рік – 65,6 тис. грн, 2015 рік – 69,5 тис. грн, січень-березень 2016 року – 18,0 тис. грн) та Львівською філією – 87,1 тис. грн (2014 рік – 34,0 тис. грн, 2015 рік – 41,6 тис. грн, та I квартал 2016 року – 11,5 тис. гривень).

- у порушення власних наказів⁴⁰ Комітетом використано пального понад затверджений ліміт⁴¹ в обсязі 3238,4 л на суму **52,6 тис. грн**⁴²;

- з недотриманням вимог статті 193 Господарського кодексу України, статті 526 Цивільного кодексу України та умов договорів з ТОВ “АвтоБізнес Сервіс” Комітетом у 2014 році безпідставно використано на обслуговування автомобілів **29,3 тис. грн** (перелік ремонтних робіт в актах виконаних робіт не відповідає умовам укладеного договору; обслуговування автомобіля, який не належить Комітету).

Комітетом, філією “Харківський палац спорту “Гарт”, ЦСК і Львівською філією неекономно використано **617,8 тис. гривень**.

Зокрема, Комітетом укладено договір з ТОВ “СПМ-Консалтинг Груп” і здійснено оплату⁴³ за надання консультаційних послуг у сфері закупівель, а філією “Харківський палац спорту “Гарт” використано кошти державного бюджету на придбання для проведення ремонтних робіт будівельних матеріалів⁴⁴, які фактично не могли бути використані філією.

Також на балансі Львівської філії та ЦСК рахуються гуртожитки⁴⁵, видатки на утримання яких перевищують доходи від їх експлуатації відповідно у 32 і 12 разів.

Так, видатки на утримання гуртожитку Львівської філії становили 424,4 тис. грн (заробітна плата і комунальні послуги), а отримано лише 13,3 тис. грн доходів за проживання у гуртожитку у 2014 році 36 осіб і у I кварталі 2016 року однієї особи. Видатки на утримання гуртожитку ЦСК⁴⁶ становили 194,1 тис. грн, а отримано лише 16,6 тис. грн доходів. При цьому частину приміщень ЦСК орендує ЦШВСМ, яка не відшкодовує вартості спожитих комунальних послуг, а частину приміщень здають спортсменам.

Отже, через відсутність ефективних управлінських рішень керівництва філій щодо надання в користування житлових приміщень в умовах постійної потреби у житлі неекономно використано ЦСК і Львівською філією загалом 588,6 тис. грн бюджетних коштів.

⁴⁰ Наказами Комітету від 27.02.2014 № 37 “Про закріплення транспортних засобів” (встановлює граничні обсяги витрат пального, діє з 27.02.2014 по 28.05.2014) і від 28.05.2014 № 81/1 “Про затвердження норм витрат пального та його списання” (діє з 28.05.2014 по 01.07.2016).

⁴¹ Пунктом 1.3 “Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті”, затверджених наказом Мінтрансу від 10.02.1998 № 43, передбачено, що право встановлення конкретних величин норм витрат палива на виконання транспортної роботи у регламентованих межах надається керівникам підприємств.

⁴² У 2014 році – 1744,6 л на суму 24,9 тис. грн, у 2015 рік – 1493,8 л на суму 27,7 тис. гривень.

⁴³ У 2014–2015 роках на суму 8,5 тис. гривень.

⁴⁴ У 2015 році за рахунок коштів спецфонду придбано металеву продукцію (металевий кутик) 75x75x6 ст1-3сп/пс5 м довж. L12м у кількості 1,193 т на суму 20,7 тис. гривень.

⁴⁵ Адреси гуртожитків відповідно вул. Сім’ї Сосніних, 15-а, м. Київ, і смт Добротвір Кам’яно-Бузького району Львівської області.

⁴⁶ Відповідно до наказу МОН від 08.01.2014 № 4 “Про закріплення майна”, закріплено за ЦСК на праві оперативного управління частину гуртожитку загальною площею 898,5 кв.м за адресою: м. Київ, вул. Сім’ї Сосніних, 15-а.

За відсутності належного контролю з боку МОН і Комітету, ЦСК і його філіями та філіями Комітету допущено випадки порушення правил ведення бухгалтерського обліку, що призвело до **викривлення бюджетної і фінансової звітності на суму 2837,7 тис. грн і, відповідно до вимог пункту 33 статті 116 Бюджетного кодексу України, є порушенням бюджетного законодавства**⁴⁷.

Львівською філією в складі активів не відображено будівлі водно-веслувальної бази та не проведено індексації вартості гуртожитку в смт Добротвір. Дніпропетровською філією та ЦСК занижено обсяг дебіторської заборгованості з плати за оренду, за наданими і отриманими комунальними послугами, Чернівецькою (начальник Жукотинський К.К.) та Вінницькою філіями (начальник Бочарьов Г.Г.) занижено дебіторську заборгованість за комунальні послуги, які отримані (спожиті) не були, ЦСК занижено дебіторську заборгованість як послуги з проживання у гуртожитку, Чернівецькою філією завищено вартість земельної ділянки. Львівською та Чернівецькою філіями, ФХ ПС “Зміна” не відображено в обліку доходів від надходжень у натуральній формі. У Львівській філії та МСОК “Ювілейний” (начальник Гречкосій І.Ю.) відсутній розпорядчий документ про облікову політику, МСОК “Ювілейний” порушено облік основних засобів.

Крім того, після зміни керівництва в ЦСК не було забезпечено належної передачі справ новому керівництву, у т.ч. бухгалтерських документів. Як наслідок, **у ЦСК у порушення вимог Інструкції** про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання, затвердженої наказом Державного казначейства України від 27.07.2000 № 68, **відсутні окремі бухгалтерські документи за 2014 рік:** книга “Журнал-головна”, меморіальні ордери № 13 “Накопичувальна відомість витрачання матеріалів”, меморіальні ордери № 5 “Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати та стипендії” (за березень, вересень 2014 року). Також у порушення вимог наказу Державного комітету статистики України від 05.12.2008 № 489 “Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці” **ЦСК не ведуться розрахунково-платіжні відомості** (особові рахунки) працівника за 2014–2015 роки і I півріччя 2016 року⁴⁸.

Отже, за бездіяльності з боку МОН і відсутності контролю з боку Комітету, у 2014 році ЦСК запровадило систему використання бюджетних коштів, яка не забезпечувала прозорого і достовірного їхнього обліку.

Загалом у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року **філіями Комітету, ЦСК і його філіями** заплановано з порушенням вимог чинного законодавства 424,9 тис. грн бюджетних коштів, **використано з порушеннями чинного законодавства – 49,1 тис. грн, власних розпорядчих документів – 52,6 тис. грн, неекономно – 1028,0 тис. гривень. У результаті непроведення**

⁴⁷ Відповідно до пункту 33 статті 116 Бюджетного кодексу України, порушення встановлених вимог ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів визнається порушенням бюджетного законодавства.

⁴⁸ Згідно з наказом № 578/5, розрахунково-платіжні відомості працівника зберігаються 75 років.

індексації заробітної плати недонараховано 51,0 тис. грн доходів, допущено викривлення даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності на 2837,7 тис. гривень.

5. СТАН ЗБЕРЕЖЕННЯ І УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ

5.1. Аналіз виконання повноважень щодо моніторингу спортивних споруд та забезпечення їх збереження

Для забезпечення організації і проведення спортивних заходів, зокрема всеукраїнських спортивних змагань серед учнівської і студентської молоді, згідно з Єдиним календарним планом змагань, МОН передало в оперативне управління Комітету, ЦСК і їх філіям спортивні споруди. Однак більшість спортивних споруд філіями передана в безоплатне користування комунальним спортивним закладам – ДЮСШ. А для проведення власних спортивних заходів, згідно з Єдиним календарним планом, Комітетом та його філіями переважно залучаються сторонні спортивні споруди, зокрема навчальних закладів, громадських організацій тощо.

Згідно з підпунктом 23 пункту 6 Положення 808, на Комітет покладено повноваження щодо здійснення моніторингу використання спортивних споруд навчальних закладів⁴⁹. Зокрема, Комітетом щороку здійснюється збір даних про спортивні споруди за формою № 2–ФК⁵⁰ (статистична звітність), їх зведення та подання до Мінмолодьспорту. Проте аналіз використання цих споруд навчальними закладами, їх завантаженості та фізичного стану Комітетом не здійснюється.

Довідково. За даними звітів з фізичної культури і спорту за формою № 2–ФК, станом на 01.01.2016 у сфері освіти 90,3 відс. (56704 із 62803) спортивних споруд перебувають у комунальній власності (шкільні спортзали, стадіони, басейни тощо); 9,6 відс. – у державній і 0,1 відс. – у приватній. В оперативному управлінні загальноосвітніх навчальних закладів перебувають 87,5 відс. спортивних споруд; вищих навчальних закладів I–IV р. а. – 5,2 відс.; професійно-технічних навчальних закладів – 4,8 відсотка.

Також у Комітеті відсутній аналіз ефективності використання спортивних споруд, які передані в оперативне управління його філій і ЦСК.

За даними Комітету, протягом 2014–2015 років і I півріччя 2016 року 10 філіями⁵¹ Комітету, ЦСК і його 5 філіями використовувалося 23 спортивні споруди: 2 спорткомплекси, 3 палаци спорту, 3 спортивні зали (для занять боксу, дзюдо, стрільби з луку), 5 водноспортивних баз,

⁴⁹ Виконання цього завдання покладено на відділ контролю та організаційно-технічного забезпечення Комітету.

⁵⁰ Затверджена наказом Мінмолодьспорту від 08.10.2014 № 3253, розділ 2. “Спортивні споруди”.

⁵¹ Волинська, Вінницька, Дніпропетровська, Закарпатська, Запорізька, Сумська, Львівська, Тернопільська, Херсонська, Чернівецька. У 2014 році у складі Луганської філії перебували спортивний комплекс “Юність” у м. Луганськ та спортивно-оздоровча база в м. Щастя (на даний час територія, на якій розташовані ці споруди, тимчасово неконтрольована української владою).

2 спортивно-веслувальні бази, відкриті корти, лижна база, велосипедна база, центральна дитячо-юнацька навчально-спортивна база, спортивно-оздоровчий комплекс, 2 стадіони, будинок фізичної культури.

Згідно зі статутами ЦСК, затвердженими наказами Комітету від 23.09.2013 № 263 і від 31.05.2016 № 93, завдання щодо забезпечення ефективного використання спортивних об'єктів і споруд, що перебувають в оперативному управлінні Комітету, ЦСК, ЦШВСМ, покладено на ЦСК.

Аудит показав, що **повною і достовірною інформацією про спортивні споруди ЦСК** (директор Ватаманюк С.В.) **не володіє**. Зокрема, **ЦСК не володіє інформацією про загальну площу земельних ділянок**, які перебувають у користуванні Комітету, ЦСК і їх філій. Також у **ЦСК відсутня інформація про стан оформлення прав на нерухоме майно і земельні ділянки**.

На запит Рахункової палати філії Комітету і ЦСК поінформували про **загальну площу земельних ділянок**, що перебувають у них у користуванні: станом на 01.07.2016 – **23,7 га**, із них 7,2 га (30 відс.) – землі водних баз⁵².

Згідно з отриманою на запит Рахункової палати інформацією, лише одну земельну ділянку зареєстровано в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно⁵³, на 8 ділянок (32 відс.) правовстановлюючі документи оформлені на обласні управління з фізичного виховання та спорту Комітету, які на сьогодні реорганізовані у філії, що не мають статусу юридичної особи. **Майже на 60 відс. площ земельних ділянок**, які перебувають у користуванні Комітету і ЦСК (14 земельних ділянок із 24 наявних), **відсутні документи щодо права постійного користування ними**.

Аналогічна ситуація на сьогодні і з оформленням речових прав на нерухоме майно.

Так, із 23 спортивних споруд Комітету (три з них перебувають в орендному користуванні) **оформлено правовстановлюючі документи**⁵⁴ лише на одну споруду (зала для стрільби з луку Чернівецької філії). **На 9 споруд право власності оформлено на обласні управління**, які на сьогодні реорганізовані у філії і не є юридичними особами.

Отже, **МОН не забезпечило належного виконання** покладених на нього повноважень із забезпечення **обліку державного майна та оформлення прав на земельні ділянки**. Враховуючи, що **більшість земельних ділянок**, на яких

⁵² У загальній площі не враховано площу земель оздоровчого призначення Луганської філії Комітету – 2,9 га, які розташовані на тимчасово неконтрольованій Україною території.

⁵³ Згідно з витягом з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права, Волинською облдержадміністрацією передано Комітету право постійного користування земельною ділянкою площею 0,2187 га (м. Луцьк, вул. Потебні, 45 а) для обслуговування приміщення спортивної школи.

⁵⁴ Витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності (власник – держава в особі МОН України, вид власності – спільна часткова 6/100). Витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію іншого речового права (вид речового права – право оперативного управління, правонабувач – держава в оперативному управлінні Чернівецької філії, власник – держава в особі МОН України, опис об'єкта – 6/100 частин будинкової ділянки).

розташовано спортивні споруди, розміщені у центрі міст, бездіяльність і безконтрольність МОН фактично створює ризики їх відчуження.

Положенням 1319 передбачено включення незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та відомчої належності спортивних споруд до Єдиного електронного всеукраїнського реєстру спортивних споруд (далі – Єдиний реєстр). Умовами для включення спортивних споруд до Єдиного реєстру є відповідність їх параметрів нормам ДБН В.2.2–13–2003 “Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди”⁵⁵ та надання фізкультурно-спортивних послуг, у тому числі проведення спортивних змагань усіх рівнів.

Також для включення спортивної споруди до Єдиного реєстру подається завірена копія паспорта спортивної споруди. Проте документ, який визначає порядок складання паспортів спортивних споруд, вимоги до них і відповідальних за їх складання осіб, відсутній.

Станом на 01.07.2016 відсутні паспорти на 4 спортивні споруди філій Комітету. Зокрема, не внесено спортивну залу для занять з дзюдо Волинської філії (начальник Манахін О.М.), спортивну залу для занять боксом Дніпропетровської філії (начальник Буря Є.О.), спортивно-веслувальні бази в с. Наварія та м. Добротвір Львівської філії (начальник Ігнатович А.О.).

Аудит засвідчив, що із **23 спортивних споруд Комітету на сьогодні до Єдиного реєстру внесено лише 8.**

Одна з причин такого стану – невідповідність параметрів спортивних споруд нормам ДБН В.2.2–13–2003 “Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди”, затвердженим наказом Держбуду України від 10.11.2003 № 184. Практично усі спортивні споруди побудовані у 70-х роках, а окремі – на початку ХХ століття. Крім того, на спортивні споруди відсутні належним чином оформлені правовстановлюючі документи.

Отже, **відсутність правовстановлюючих документів на спортивні споруди та невнесення 2/3 кількості спортивних споруд Комітету і ЦСК до Єдиного реєстру створює ризики припинення їх статусу як спортивної споруди і подальшого їх використання не за призначенням.**

Аудит засвідчив, що Комітетом подавалися (за формою № 2 б(д) до МОН, а МОН до Фонду держмайна за формою 2б) **недостовірні дані щодо державного майна, яке перебуває у сфері управління МОН.**

Довідково. Внесення відомостей про державне нерухоме майно до АС “Юридичні особи” до 01.04.2016 здійснювалося ЦСК, починаючи з 01.04.2016 – Комітетом.

Так, у формі 2б станом на 01.01.2016 зазначено, що балансоутримувачами державного нерухомого майна – земельних ділянок Комітету, зокрема його Запорізької, Дніпропетровської, Львівської та Херсонської філій, є обласні управління з фізичного виховання та спорту Комітету, які фактично були реорганізовані у 2013 році.

Подана інформація не враховує змін щодо передачі нерухомого державного майна на баланс ВНЗ. Зокрема, передачі Львівським обласним управлінням Комітету будівлі палацу спорту “Трудові резерви” (м. Львів,

⁵⁵ Затверджені наказом Держбуду України від 10.11.2003 № 184.

вул. Стуса, 2) і споруд, які розміщені на землях оздоровчого призначення площею 3,55 га (м. Львів, вул. О. Олесь, 25), на баланс НУ “Львівська політехніка” (наказ МОН від 30.11.2010 № 1178); Дніпропетровським обласним управлінням Комітету – цілісного майнового комплексу стадіону “Трудові резерви” на баланс Дніпропетровського вищого училища фізичної культури (наказ МОНмолодьспорту від 23.12.2011 № 1521).

Також земельні ділянки, на яких розміщено спортивні споруди Комітету і ЦСК, класифіковані як землі оздоровчого призначення (код класифікатора 3100.4). Водночас, відповідно до статті 51 Земельного кодексу, класифікатора державного майна, затвердженого наказом Фонду державного майна від 15.03.2006 № 461, і статті 48 Закону 3808, земельні ділянки, зайняті територіями об'єктів фізичної культури і спорту, віднесено до земель рекреаційного характеру (код 3100.5).

Отже, МОН не забезпечило належного обліку державного нерухомого майна. На більшість спортивних споруд не оформлено правовстановлюючих документів. Майже на 60 відс. площ земельних ділянок, які перебувають у користуванні Комітету і ЦСК, відсутні документи щодо права постійного користування ними.

5.2. Ефективність використання спортивних споруд

Відповідно до пункту 3 Переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами фізичної культури і спорту, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України⁵⁶ (далі – Перелік 356), до платних послуг відноситься, зокрема, надання спортивних споруд для проведення спортивно-видовищних заходів, занять з фізичної культури і спорту, організації спортивно-оздоровчих таборів.

Аудитом встановлено, що у 2014–2015 роках надходження до спеціального фонду держбюджету за КПКВК 2201310 Волинської, Вінницької, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Сумської, Львівської, Тернопільської, Херсонської, Чернівецької філій Комітету, ЦСК і його філій, у підпорядкуванні яких перебувають **23 спортивні споруди, становили 4861,0 тис. грн, що у 10,9 раза менше, ніж асигнування загального фонду держбюджету, виділені на ці філії і їх спортивні споруди (53083,4 тис. гривень).**

Однією з причин відсутності надходжень до спецфонду є надання спортивних споруд за рішенням керівництва філій Комітету і ЦСК в безоплатне користування юридичним і фізичним особам, а також заниження окремими філіями вартості послуг оренди.

Наприклад, спеціалізована зала для занять боксом Дніпропетровської філії **безоплатно** (без відшкодування комунальних послуг та експлуатаційних витрат) **використовується** КДЮСШ з боксу та єдиноборств⁵⁷; водноспортивна база Дніпропетровської філії – Дніпропетровським вищим училищем фізичної культури та ДЮСШ № 8; водно-веслувальна база с. Наварія Львівської філії –

⁵⁶ Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2009 № 356.

⁵⁷ Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа з боксу та єдиноборств.

громадською організацією “Спортивний клуб “Отаман”; спортивні зали філії “Харківський палац спорту “Зміна” – комунальним закладом КДЮСШ “ХТЗ”⁵⁸; приміщення у гуртожитку та басейн МСОК “Ювілейний”⁵⁹ – футбольним клубом “Миколаїв”; спортивні зали і сауна ЦСК – громадською організацією “Боксерський клуб “КІКО”, приміщення Львівської філії - СДЮШОР № 1⁶⁰; приміщення будинку фізкультури Чернівецької філії - Комплексною дитячо-юнацькою спортивною школою і спеціалізованою дитячо-юнацькою спортивною школою олімпійського резерву зі стрільби із лука м. Чернівці.

На водноспортивній базі Дніпропетровської філії, відповідно до договорів відповідального зберігання, безоплатно зберігається комунальне майно та особисте майно фізичних осіб (човни, мотори, техніка, тренажери, інвентар тощо). Спортивні зали ЦСК використовуються Київською обласною дитячо-юнацькою спортивною школою без договору на відшкодування спожитих комунальних послуг.

Також частиною приміщень (545,4 кв. м) ЦСК за адресою вул. Симона Петлюри, 4, у 2014-2015 роках і протягом двох місяців 2016 року за відсутності укладених договорів оренди і без сплати спожитих комунальних послуг та експлуатаційних витрат користувалася громадська організація “Боксерський клуб “КІКО” (далі – боксерський клуб), керуючись договором про спільну діяльність від 01.08.2012 № 1.

Водночас боксерський клуб⁶¹ здійснив ремонт зали для занять боксом на першому поверсі ЦСК, у підвальному приміщенні - банного комплексу (сауни)⁶², на другому поверсі – кімнат під офісні приміщення. За усною інформацією боксерського клубу, вартість ремонтних робіт та інвентарю становить майже 1600 тис. грн у цінах 2012 року. Проте підтверджувальні документи щодо цих робіт у ЦСК відсутні.

Отже, за відсутності контролю з боку МОН і Комітету, ЦСК (директор Брюховець М.Г. з 01.01.2014 по 03.08.2014, Ватаманюк С.В. з 22.01.2015 по теперішній час) не забезпечив укладення договору оренди з громадською спортивною організацією. У результаті боксерський клуб тривалий час безоплатно користувався державним майном і не відшкодував витрат за спожиті комунальні послуги (із загальної суми 1017,3 тис. грн, сплаченої ЦСК за комунальні послуги) - за розрахунками, майже 400,0 тис. гривень.

Водночас кошти боксерського клубу, за які зроблено ремонт приміщення ЦСК, ніяк не обліковуються.

⁵⁸ Комунальний заклад “Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа Харківського тракторного заводу”.

⁵⁹ Миколаївський спортивно-оздоровчий комплекс “Ювілейний” Львівської області.

⁶⁰ Спеціалізованої дитячо-юнацької школи Олімпійського резерву № 1.

⁶¹ Громадську організацію “Боксерський клуб “КІКО” (юридична адреса: м. Київ, вул. Володимирська, 51/53, кв. 54) створено у травні 2011 року за підтримки Федерації боксу України, Київської обласної федерації боксу, Федерації боксу Києва. За даними сайта боксерського клубу, місце його розташування – м. Київ, вул. Симона Петлюри, 4.

⁶² Реконструкцію сауни боксерський клуб провів всупереч припису Шевченківського РУ ГУ ДСНС України у м. Києві від 31.03.2014 вх. № 13, з порушенням вимог ДБН. Не було встановлено окремих лічильників у сауні на воду і електроенергію.

Довідково. Згідно з підпунктом 5.13 Типового договору оренди індивідуально визначеного (нерухомого або іншого) майна, що належить до державної власності, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 23.08.2000 № 1774 “Про затвердження договорів оренди”, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.12.2000 за № 930/5151, орендар зобов’язаний здійснювати витрати, пов’язані з утриманням орендованого майна. Протягом 15 робочих днів після підписання цього договору укласти з балансоутримувачем орендованого майна договір про відшкодування витрат балансоутримувача на утримання орендованого майна та надання комунальних послуг орендарю.

Також аудитом встановлено факти заниження окремими філіями вартості послуг оренди.

Наприклад, керівництвом філії ЦСК ЦДЮНСБ “Трудові резерви” в м. Біла Церква (директор Гейло І.В.) надано дозвіл на проведення 30.08.2015 на стадіоні концерту групи DZIDZIO. Згідно з укладеним договором оренди від 17.08.2015 № 9 з ФОП Лебеденко В.Й., плата за послуги оренди глядацьких трибун стадіону та зовнішніх санвузлів (протягом 2–2,5 годин) становила лише **920 гривень**.

Водночас, за оперативною інформацією, концерт проводився безпосередньо на полі стадіону (розміщено сцену з апаратурою і фан-зону), трибуни були заповнені більш як на половину⁶³. Отже, шляхом розрахунків встановлено, що організаторами концерту могло бути отримано більш як 400,0 тис. грн виручки від продажу квитків.

Таким чином, тільки після проведення одного заходу на спортивній споруді філії ЦСК втрачена можливість суттєвого поповнення її спецрахунку.

Довідково. За даними Інтернет-ресурсів (www.04563.com.ua), на стадіоні філії ЦСК ЦДЮНСБ “Трудові резерви” в м. Біла Церква 11.09.2016 знов відбувся концерт DZIDZIO (ціна квитків від 99 грн і вище).

Внаслідок заниження філіями вартості послуг за оренду спортивних споруд є ризик неофіційної здачі частини приміщень в оренду. Відповідно, частина коштів, які повинні надходити на спецрахунки філій, за відсутності контролю з боку Комітету перебуває “у тіні”, а це призводить до неможливості проведення ремонтів і оновлення спортивного обладнання.

Отже, через відсутність контролю з боку МОН і Комітету керівництвом ЦСК і його філій та філій Комітету не забезпечено ефективного використання державного майна, переданого їм в оперативне управління. В ході своєї господарської діяльності ці установи не забезпечили поповнення своїх спецрахунків і відшкодування орендарями нежитлових приміщень спожитих комунальних послуг та експлуатаційних витрат.

Як вже зазначалося, більшістю філій Комітету і ЦСК не оформлено правовстановлюючих документів на державне майно, що перебуває у них в оперативному управлінні, і майже на 60 відс. земельних ділянок відсутні документи, що підтверджують право користування ними. Не є винятком і ЦСК, який станом на 01.09.2016 не оформив правовстановлюючих документів на нерухоме майно та земельну ділянку за адресами: вул. Симона Петлюри, 4; острів Долобецький (м. Київ, Гідропарк).

⁶³ Пропускна спроможність стадіону при проведенні таких заходів – 7000 осіб. Вартість квитків, за даними джерел Інтернет-ресурсів, становила від 99 до 149 гривень.

Аудитом встановлено, що ЦСК, будівля якого розташована на перетині бульвару Тараса Шевченка, 21, і вул. Симона Петлюри, 4, надано дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки в постійне користування орієнтовною площею 0,08 га, а за адресою о. Долобецький (м. Київ, Гідропарк) рішенням Київської міської ради від 12.07.2016 № 661/661 надано дозвіл на розроблення проекту землеустрою на 2,57 га для експлуатації та обслуговування водноспортивної бази.

Слід зазначити, що ще у **1967 році земельна ділянка площею 0,5 га** на бульварі Тараса Шевченка, 21, 25, 27, та частина території міського профтехучилища № 2 (бульвар Тараса Шевченка, 23) **була відведена Державному комітету Ради Міністрів УРСР з професійно-технічної освіти під будівництво спортивного корпусу**. Надалі після численних реорганізацій ця земельна ділянка перейшла у користування МОН. При цьому з **1996 року поступово земельні ділянки** за адресами: бульвар Тараса Шевченка, 23, 25, 27, вул. Симона Петлюри, 4, **передавалися іншим користувачам**, зокрема, колишньому орендарю ЦСК⁶⁴ ТОВ “ТРОЯ” (ресторан, диско-бар “Caribbean Club”), Посольству Грузії в Україні. **Частина земель у 2012 році продана громадській організації “Нецке”⁶⁵**.

Згідно з інформацією, що надійшла від департаменту земельних ресурсів Київської міської держадміністрації (лист від 07.09.2016 № 17042), **вилучення усіх зазначених земельних ділянок відбулося за погодженням з МОН**.

Фактично, **площа земельної ділянки у центрі столиці, на якій планувалося спорудження спортивного комплексу і де зараз розташовано спортивну споруду ЦСК, за погодженням з МОН зменшилася з 0,5 га до 0,08 га, що свідчить про неперіоритетність для Міністерства питання розвитку фізичного виховання і спорту учнівської і студентської молоді**.

Станом на 01.09.2016 **ЦСК не оформив правовстановлюючих документів на нерухоме майно та земельну ділянку за адресою: вул. Симона Петлюри, 4**. Проте за власною ініціативою і за погодженням з Комітетом (наказ від 15.07.2015 № 103) ЦСК вніс зміни до своїх установчих документів: юридична адреса з вул. Симона Петлюри, 4, змінена на адресу бульвар Тараса Шевченка, 21, хоча до ЦСК вхід з бульвару Тараса Шевченка відсутній.

За відсутності контролю з боку МОН на сьогодні відкритим також є питання використання земельної ділянки на острові Долобецький у центрі міста Києва.

Так, аудитом встановлено, що ще у 2012 році ЦСК подавав клопотання до Київської міської ради про надання дозволу на розроблення документації із землеустрою за цією адресою. Вказувалось, що земельну ділянку планується використовувати для реконструкції водноспортивної бази під Центр фізичного виховання і спорту учнівської і студентської молоді. Проте процедуру оформлення документів ЦСК не завершено. У 2015 році ЦСК (директор Ватаманюк С.В.) уже подано нове клопотання, в якому вказано, що земельна

⁶⁴ Постанова Окружного адмінсуду м. Києва від 10.12.2009 № 2а-10728/09/2670.

⁶⁵ За даними Інтернет-ресурсів (<http://nashigroshi.org/2014/11/12/top-10-pryvatyzovanyh-budynkiv-ujeva>), у 2012 році ГО “Нецке” викупило приміщення.

ділянка буде використовуватися для реконструкції водноспортивної бази під Центр фізичного виховання і спорту молоді.

Довідково. Слід зазначити, що боксерський клуб у листі від 09.07.2014 № L-09/07/14 поінформував Комітет про розпочаті будівельно-монтажні роботи на острові Долобецький. Проте у зв'язку з проблемами з отримання необхідної документації водноспортивної бази на острові Долобецький будівельні роботи тимчасово призупинені.

Отже, **на сьогодні у документах про надання дозволу на розроблення документації із землеустрою ЦСК фактично виключено слова “для учнівської і студентської молоді”.**

Враховуючи це та розпочаті громадською організацією без дозволу МОН і Комітету будівельні роботи на острові Долобецький, **є ризики невикористання цієї ділянки у майбутньому для проведення занять з фізичної культури і спорту учнівської і студентської молоді.**

Довідково. Огляд земельної ділянки на острові Долобецький показав, що на сьогодні спортивні споруди, плавзасоби (теплоходи, катери⁶⁶ тощо) на острові відсутні, чотири фінські будинки і елінг (1977 року) – в непридатному для використання стані. Проте є новобудова – одноповерховий будинок-зруб з дерева, на яку в ЦСК відсутні проектно-кошторисні і дозвільні документи. Протягом 2014–2015 років і I півріччя 2016 року заняття учнівської і студентської молоді на цій земельній ділянці ЦСК не проводилися.

Через неспроможність Комітету забезпечити належну експлуатацію нерухомого майна, зокрема спортивних споруд, та відсутність видатків на їх оновлення у 2016 році МОН ініціювало питання передачі спортивних споруд на баланс вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ). Жодних заперечень від Комітету не надходило.

За дорученням заступника Міністра освіти і науки України Гевка А.Є., на виконання розпорядження Комітету від 19.01.2016 № 2 філіями були подані до Комітету пропозиції про передачу 10 спортивних споруд. Станом на 01.09.2016 рішення щодо передачі спортивних споруд на баланс ВНЗ МОН не реалізоване.

Довідково. Спортивну залу для занять з дзюдо Волинської філії було запропоновано передати на баланс Луцькому національному технічному університету; стадіон “Юність” Чернівецької філії – Чернівецькому національному університету; лижну базу Сумської філії – Сумському державному університету; водноспортивну базу Тернопільської філії – Тернопільському національному економічному університету; залу для занять боксом Вінницької філії – Вінницькому державному педагогічному університету; спортивно-веслувальні бази Львівської філії у с. Наварія – Національному університету “Львівська політехніка” та у м. Добротвір – Львівському державному університету фізичної культури; спортивну залу для занять боксом і водноспортивну базу “Трудові резерви” Дніпропетровської філії – Дніпропетровському державному інституту фізичної культури і спорту. Розглядалася можливість передачі спортивної зали для занять боксом Дніпропетровської філії у комунальну власність громади міста Дніпра.

Жодних пропозицій не було надано щодо передачі водноспортивної бази Херсонської філії, спортивної зали для стрільби з луку Чернівецької філії, велосипедної бази Тернопільської філії, водноспортивної бази та будинку фізичної культури Запорізької філії, спорткомплексу “Юність” і відкритих тенісних кортів Закарпатської філії. Також відсутні пропозиції щодо передачі спортивних споруд ЦСК і його філій.

⁶⁶ Згідно з актом передачі від 30.11.1998 № 2, ЦСК (тоді Комбінат) передавалися від Київського МСК “Гарт” теплохід “Саратов”, 2 катери “Стріла”, 2 саней для катера, теплохід “Мухоладка”, човен “Язь”, 2 понтон-бони, плав.бон та інші матеріальні цінності.

Отже, МОН фактично підтвердило власну неспроможність виконати покладені на нього функції щодо ефективного використання державного майна, яке надано йому в оперативне управління.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством освіти і науки України як головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено результативного, економного використання бюджетних коштів за бюджетною програмою 2201310 “Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді” і належного контролю за їх використанням установами, що належать до сфери його управління, а також своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень у цій сфері.

Міністерство переклало свої повноваження і функції у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді на створені ним установи: Комітет з фізичного виховання і спорту і Центральний спортивний комплекс Комітету з фізичного виховання і спорту, і не забезпечило належного контролю за їх діяльністю.

Як наслідок, установами, що належать до сфери управління МОН, із затверджених на 2014-2016 роки 158397,9 тис. грн з порушенням вимог чинного законодавства використано у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року 467,6 тис. грн, власних нормативних документів – 224,4 тис. грн, неекономно – 1133,0 тис. грн, недоотримано доходів у сумі 511,7 тис. грн, викривлено фінансову і бухгалтерську звітність на суму 2837,7 тис. гривень. Не забезпечено ефективного управління бюджетними коштами на суму 1099,2 тис грн, які не використано та повернено наприкінці 2014 і 2015 років до бюджету.

2. Через відсутність з 2012 року загальнодержавних програм розвитку фізичної культури і спорту з 2013 року не було забезпечено системного вирішення проблемних питань у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді. Протягом 2014-2015 років і I півріччя 2016 року питання у цій сфері МОН вирішувало у ручному режимі.

Незважаючи на нормативне врегулювання питань здійснення видатків з державного бюджету у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, окремі питання матеріально-технічного забезпечення сфери фізичного виховання і спорту та забезпечення проведення спортивних змагань на сьогодні не вирішені.

Зокрема, не затверджений порядок видачі сертифіката відповідності спортивної споруди. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2013 № 866, потребує внесення змін у частині уточнення назв установ, на забезпечення діяльності яких спрямовуються бюджетні кошти.

У порушення вимог статті 48 Закону України від 24.12.1993 № 3808 “Про фізичну культуру і спорт” Міністерством молоді та спорту України на

сьогодні не затверджена більшість правил спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні, а також не визначений порядок ведення журналу обліку використання спортивної споруди.

3. Планування видатків на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді МОН здійснювало з порушенням вимог законодавства.

МОН не забезпечило належної організації та координації роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня. Як наслідок, на 2014–2016 роки у порушення вимог Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, заплановано за відсутності деталізованих розрахунків видатків - 39640,2 тис. грн, доходів – 14104,4 тис. грн, що згідно з пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Першочергову увагу при розподілі бюджетних асигнувань за бюджетною програмою 2201310 МОН приділяло питанням забезпечення заробітною платою працівників підпорядкованих йому установ. Водночас виділення коштів на організацію спортивних заходів для учнівської і студентської молоді здійснювалося за залишковим принципом. У 2016 році внаслідок прийняття МОН неефективних управлінських рішень (зменшення видатків майже на 17,0 млн грн) видатки за бюджетною програмою 2201310 затверджено в обсягах, які не відповідають потребам розвитку цього напряму діяльності Міністерства. У результаті участь учнівської і студентської молоді у спортивних змаганнях переважно забезпечується за рахунок фінансової допомоги громадських організацій, спортивних федерацій, навчальних закладів і приватних осіб.

Паспорти бюджетної програми 2201310 у 2014, 2015 і 2016 роках затверджені з порушенням термінів, встановлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України і пунктом 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2001 № 1098, що відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

4. МОН, створивши установи, яким передало свої функції у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, фактично відсторонилося від виконання своїх обов'язків. Функції щодо участі у реалізації державної політики з фізичного виховання і спорту в навчальних закладах всіх типів МОН передало Комітету, а з утримання матеріально-технічної бази – ЦСК. При цьому контроль за виконанням цих функцій вказаними установами МОН не здійснює.

Створена МОН система делегування повноважень засвідчила свою недієвість і неефективність. Фактично Комітет і ЦСК не забезпечили належного виконання покладених на них обов'язків: обґрунтованого планування видатків на організацію і проведення спортивних заходів,

формування і виконання єдиного календарного плану спортивних заходів, ефективного використання державного майна та його збереження.

4.1. Комітет і ЦСК не забезпечили належного обґрунтування видатків на проведення спортивних заходів та утримання спортивних споруд. Як наслідок, **МОН не володіє інформацією** про загальний обсяг потреби в коштах для організації та проведення спортивних заходів, включених до єдиного календарного плану змагань. **Кошти бюджетної програми 2201310** протягом 2014-2015 років і I півріччя 2016 року **переважно спрямовувалися на забезпечення утримання штатної чисельності працівників** Комітету, ЦСК і їх філій та Центральної школи вищої спортивної майстерності. **На проведення навчально-тренувальних зборів, змагань і спортивних заходів асигнування виділялися лише на рівні 5-17 відсотків.**

4.2. При формуванні пропозицій до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України **Комітетом не були визначені критерії відбору спортивних заходів і пріоритетність спрямування видатків на їх виконання.** Як наслідок, **відбір спортивних заходів** протягом 2014-2015 років і I півріччя 2016 року Комітет здійснював у **ручному режимі.** За відсутності контролю з боку МОН **Комітет, не виконавши проведення всіх планових спортивних заходів у 2014 і 2015 роках, організував проведення 12 неофіційних заходів,** на виконання яких у **порушення вимог Порядку** використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від **27.11.2013 № 866,** спрямував **303,7 тис. гривень.** **Ці заходи не були включені до єдиного календарного плану і фактично залишилися поза контролем Мінмолодьспорту.**

4.3. Через відсутність контролю з боку МОН **Комітет не забезпечив у повному обсязі розроблення і затвердження регламентів (положень) про змагання та контролю за поданням підсумкових матеріалів** після проведення змагань і **ефективним використанням коштів,** спрямованих на їх проведення. Як наслідок, **при проведенні заходів у 2014 і 2015 роках у 43 і 28 випадках відповідно не були визначені їх цілі і завдання, вимоги до безпеки та підготовки місць проведення, умови фінансування заходу та матеріального забезпечення учасників.** **Звітність і підсумкові матеріали про результати участі у більш як 55 відс. спортивних заходів відсутні.** **На організацію спортивних заходів за відсутності розпорядчих і підтверджувальних документів та з порушенням вимог Порядку 866 використано 286,6 тис. грн, неекономно – 105,0 тис. гривень.**

4.4. У **порушення норм Положення** про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2025, **власниками спортивних**

споруд не виконуються вимоги щодо підтвердження надійності спортивних споруд перед змаганнями та відповідності їх вимогам правил техніки безпеки. Це створює ризики травмування учнів і студентів під час проведення заходів.

5. Через відсутність контролю з боку МОН і Комітету керівництвом ЦСК і його філій та філій Комітету не забезпечено ефективного використання державного майна, переданого їм в оперативне управління, та, відповідно - бюджетних коштів.

Незважаючи на те, що **основним джерелом наповнення спецфонду установ є надходження від послуг згідно з їх основною діяльністю (74,4 відс.), заплановані показники власних надходжень у повному обсязі не виконуються: у 2014–2015 роках надійшло лише 48 відс. коштів від запланованих, а чотири філії Комітету з власними спортивними спорудами взагалі не розглядали можливості наповнення спеціального фонду. Відповідно, не забезпечується ремонту і оновлення спортивних споруд і обладнання. Це призводить до їх руйнації, не гарантує безпечних умов для проведення спортивних заходів.**

Залучаючи благодійні кошти для оновлення матеріально-технічної бази, ЦСК і окремі філії не забезпечують надання МОН достовірної інформації про справедливу вартість своїх спортивних споруд.

Майже половиною площ спортивної споруди ЦСК у центрі м. Києва більше двох років користувалася громадська спортивна організація, яка не сплачувала за оренду і не здійснювала відшкодування спожитих комунальних послуг і експлуатаційних витрат.

За відсутності контролю з боку МОН керівництвом Комітету, ЦСК і їх філій **занижується вартість послуг за оренду спортивних споруд, частина з яких передається в безоплатне користування іншим юридичним і фізичним особам. Через відсутність ефективного менеджменту Комітету і ЦСК за проведення культурно-масових заходів на території спортивних споруд за участю відомих українських виконавців філії отримують збитки, перекладаючи майже усі витрати за проведення таких заходів на бюджет.**

6. МОН не забезпечило належного виконання покладених на нього функцій з управління державним майном, що віднесено до сфери його управління, та обліку цього майна. **Майже 2/3 кількості спортивних споруд на сьогодні не внесені до Єдиного електронного всеукраїнського реєстру спортивних споруд і не оформили правостановлюючих документів. На 60 відс. площ земельних ділянок, які у користуванні Комітету і ЦСК, відсутні документи щодо права постійного користування ними.**

Наприклад, із загальної площі земельної ділянки **0,5 га**, що виділялася МОН під будівництво спортивного корпусу (нині ЦСК) у центрі м. Києва, на сьогодні фактично залишилося лише **0,08 гектара**. Через відсутність правостановлюючих документів на приміщення в центрі Києва та земельну

ділянку ЦСК внесено зміни до своїх установчих документів і змінено юридичну адресу, що створило ризики відчуження майна.

Також станом на 01.09.2016 ЦСК не оформлено права постійного користування земельною ділянкою в центрі м. Києва (острів Долобецький, Гідропарк). Рішенням Київської міської ради від 12.07.2016 № 661/661 ЦСК надано дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення зазначеної земельної ділянки площею 2,57 га в постійне користування для експлуатації та обслуговування водноспортивної бази. При цьому в документах про надання дозволу на розроблення документації із землеустрою ЦСК виключено слова “для учнівської і студентської молоді”.

Наслідком бездіяльності МОН і прийнятих неефективних управлінських рішень ЦСК є ризик невикористання спортивних споруд і земельних ділянок за своїм призначенням і позбавлення у майбутньому можливості учнівської і студентської молоді займатися фізичною культурою і спортом.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді, поінформувати Верховну Раду України.

2. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати:

прискорити затвердження Державної цільової програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року;

зобов'язати Міністерство молоді і спорту України вжити заходів щодо:

- розроблення і затвердження порядку оформлення сертифіката відповідності спортивної споруди;

- розроблення спортивними федераціями з видів спорту, визнаних в Україні, правил змагань і затвердження їх в установленому порядку;

зобов'язати Міністерство освіти і науки України підготувати зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2013 № 866 у частині уточнення назв установ, на забезпечення діяльності яких спрямовуються бюджетні кошти згідно з Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді.

3. Надіслати Звіт про результати аудиту Міністерству освіти і науки України і рекомендувати:

- розробити і затвердити стратегію розвитку фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді;

- з метою ефективного використання бюджетних коштів за бюджетною програмою 2201310 оптимізувати структуру Комітету, ЦСК і їх філій;

- переглянути повноваження заступників Міністра освіти і науки України в частині відповідальності за сферу фізичного виховання і спорту. Покласти відповідальність за діяльність ЦШВСМ, Комітету, ЦСК і їх філій на одного із заступників Міністра освіти і науки;

- внести зміни до положення про Комітет у частині визначення порядку взаємодії у сфері фізичного виховання і спорту з департаментами МОН і покладення на нього функцій з контролю за діяльністю ЦШВСМ, ЦСК і його філій;

- внести зміни до положень про департаменти МОН, визначивши в них порядок взаємодії із Комітетом;

- внести до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів Комітету з фізичного виховання та спорту МОН на 2016 рік (затверджений наказом МОН від 26.11.2015 № 1237) дані щодо планових витрат на організацію і проведення цих заходів;

- зобов'язати Комітет, ЦСК і їх філії забезпечити оформлення договорів оренди відповідно до вимог чинного законодавства та договорів для відшкодування спожитих комунальних послуг;

- зобов'язати Комітет, ЦСК і їх філії провести інвентаризацію державного майна за участю представників МОН;

- зобов'язати Комітет, ЦСК і їх філії оформити правовстановлюючі документи на нерухоме майно і право користування земельними ділянками;

- забезпечити обґрунтоване планування видатків за бюджетною програмою 2201310 та контроль за ефективним використанням Комітетом, ЦСК і їх філіями та ЦШВСМ бюджетних коштів і державного майна, у тому числі переданого в оренду.

4. Надіслати Звіт про результати аудиту Комітету і рекомендувати:

- з метою ефективного використання бюджетних коштів переглянути структуру Комітету і його філій;

- внести зміни до положення про Комітет у частині визначення порядку взаємодії у сфері фізичного виховання і спорту із департаментами МОН та покладення на Комітет функцій контролю за діяльністю ЦШВСМ, ЦСК і його філій;

- визначити критерії відбору спортивних заходів для включення до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України та пріоритетність спрямування видатків на їх виконання;

- провести інвентаризацію державного майна за участю представників МОН;

- визначити перелік спортивних споруд, необхідних для проведення спортивних заходів, включених до єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

- зобов'язати філії укласти з орендарями нежитлових приміщень (у тому числі спортивних споруд) договори оренди і договори для відшкодування спожитих комунальних послуг і експлуатаційних витрат;

- оформити правовстановлюючі документи на нерухоме майно і права користування земельними ділянками;

- забезпечити відшкодування безпідставно нарахованих і виплачених коштів на відрядження;

- вжити заходів щодо забезпечення законності та ефективності використання бюджетних коштів і державного майна, усунення виявлених порушень і запобігання їм надалі, притягнути до відповідальності винних у виявлених порушеннях посадових осіб.

Член Рахункової палати

І.М. Заремба

Перелік об'єктів,

перевірених територіальними управліннями Рахункової палати в рамках аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді

1. Територіальне управління Рахункової палати по м. Києву, Київській, Черкаській та Чернігівській областях (у м. Київ):

- Київське обласне відділення (філія) Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;
- Київське міське відділення (філія) Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;
- Центральна дитячо-юнацька навчально-спортивна база “Трудові резерви” в м. Біла Церква Київської області Центрального спортивного комплексу Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;

2. Територіальне управління Рахункової палати по Харківській, Сумській та Полтавській областях (у м. Харків):

- Харківське обласне відділення (філія) Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;
- філія “Харківський палац спорту “Зміна” в м. Харків Центрального спортивного комплексу” Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;
- філія “Харківський палац спорту “Гарт” в м. Харків Центрального спортивного комплексу” Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;

3. Територіальне управління Рахункової палати по Львівській, Волинській, Рівненській, Тернопільській, Івано-Франківській та Закарпатській областях (у м. Львів):

- Львівське обласне відділення (філія) Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;
- Миколаївський спортивно-оздоровчий комплекс “Ювілейний” у м. Миколаїв Львівської області Центрального спортивного комплексу Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;

4. Територіальне управління Рахункової палати по Дніпропетровській та Запорізькій областях (у м. Дніпро):

- Дніпропетровське обласне відділення (філія) Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;

5. Територіальне управління Рахункової палати по Вінницькій, Житомирській, Кіровоградській, Хмельницькій та Чернівецькій областях (у м. Вінниця):

- Вінницьке обласне відділення (філія) Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України;
- Чернівецьке обласне відділення (філія) Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України.

**Схема руху коштів
державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України у
2014 році – I півріччі 2016 року на фізичну і спортивну підготовку
учнівської та студентської молоді**

